Областимиз давлатга 1.000 тонна пилла топширди

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 117 (1379)
16 ИЮНЬ
СЕШАНБА
1959 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

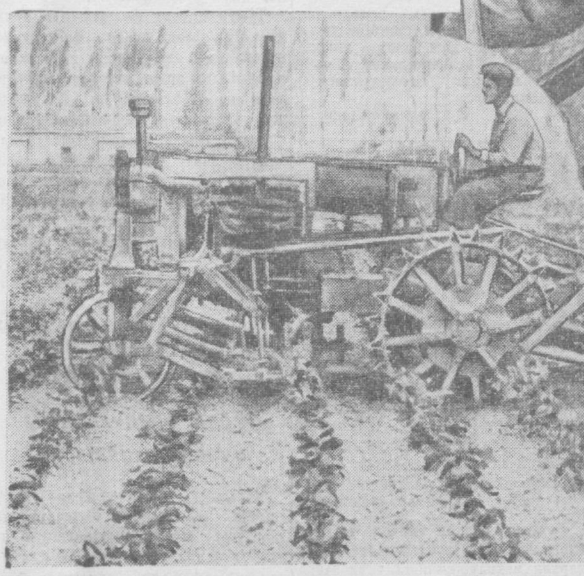

Оржоникидзе районидаги Хрушчев номли колхознинг ўртоқ Т. Абдуллаева бошлиқ бригадаси аъзолари 75 гектар майдондан 50 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётирлар. Бу курашда ишчан механизатор Ҳикмат Айметов олдинда бораётир. Ҳозир у ғўзаларни учинчи марта кўндалангига культивация қилаётир. Суратда: ўртоқ Ҳ. Айметов.

В. Салов фотоси.

Пилла—олтин бойлигимиз

Пилла — олтин бойлигимиз, саноатимиз учун қимматбаҳо хомашёдир. Юртимиз қишлоқ хўжалигининг қадимги тармоқларидан бири бўлган пиллачилик «оқ олтин» — пахтамиз каби халқимизнинг миллий ифтихори, унинг интернационал бурчи ҳисобланади. Мамлакатимизда тайёрланадиган пилла ҳосилининг ярмиси республикамизда етиштирилади. Қишлоқ хўжалиги билан шуғулланадиган ҳар бир хонадоннинг она — Ватанга баҳорги қимматли совғаси пилла ҳосили билан бошланади.

Пилла — ипак жилваси халқимиз фаровонлигининг сайқалидир. Халқимизнинг нафис кийимлари ва бошқа ноёб нарсалари пилла маҳсулотидан ишланади. Атлас чўғи, бахмал товланишлари ана шу асл маҳсулотнинг кўрку-қимматини кўз-кўз этиб туради.

Шунинг учун ҳам қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари пилла ҳосилини йилдан-йил кўпайтириш учун ўзларининг бутун куч ва билимларини сафарбар этиб келмоқдалар. Буни рақамлар мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Областимизда 1958 йилда бир қути уруғдан 39 килограмм пилла ҳосили етиштирилган эди. Бу йил бизнинг областимизда эса ҳар қути уруғдан 55 килограммга яқин пилла тайёрланди. Областимизнинг кейинги ўн йил мобайнида биринчи марта баҳорги қурт боқиш билан йиллик планини ошириб бажарганлигини ҳам алоҳида кўрсатиб ўтиш керак. Областимиз пиллачилари шу кунларда ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, бу йил давлатга қўшимча равишда камида 140 тонна пилла сотиш, ҳаммаси бўлиб она—Ватанга 1020 тонна пилла етказиб бериш ва шу йўл билан бу йил ҳосилдорлик жиҳатидан 1961 йил учун белгиланган даражага етиб олишга аҳд қилдилар.

Бугун областимизда 1000 тонна пилла тайёрланди! Бу зафарли рақамда областимиз пиллачиларининг ажойиб меҳнати, пилладан мўл ҳосил етиштиришда новаторлиги очиқ-ойдин кўриниб турибди. Ўз мажбуриятларини ошириб бажарган колхозлар, совхозлар, бригадалар ва звенолар давлатга қўшимча равишда пилла совғаларини элтмоқдалар. Пилла тайёрлаш йиллик планининг ошириб бажарилиши — областимиз меҳнаткашларининг жонажон партиямизга, севимли Ватанимизга, қаҳрамон халқимизга бўлган буюк садоқат ва ватанпарварликларининг ёрқин далилидир.

Пиллачиларимиз пилла қуртини боқишда олимлар маслаҳати ва илғорлар тажрибаси асосида самарали иш олиб бордилар. Бу йил оқ хитой пилла қурти уруғи боқилиб, яхши натижаларга эришилди. Шу билан бирга пиллачиларнинг унумли ишлаши учун қулай шароитлар яратиб берилганлиги, социалистик мусобақа кучайтирилганлиги, қуртхоналар доимо нормал температурада сақлаб турилганлиги, баргдан тежаб-тергаб фойдаланилганлиги — пилла тайёрлашдаги муваффақиятларнинг гарови бўлди.

Калинин районидаги Сталин номли колхознинг звено бошлиғи комсомол аъзоси Ҳанифа Зиёдова, Янгийўл районидаги Калинин номли колхознинг звено бошлиғи Латифа Мирубоева ўртоқлар қуртларини жадал усул билан тўйдириб боқиб, 18-19 кун деганда дастаға киришига эришдилар. Бу илғор пиллачилар ҳар қути пилла уруғидан 130 килограммдан ошириб ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдилар. Областимизда пилла тайёрлаш топшириқларини 200-250 процентдан ва ундан ошириб бажарган илғорларнинг ҳисоби бениҳоядир.

Пилла тайёрлаш йиллик планини бажаришда областимизнинг айрим районлари юқори кўрсаткичларга эришдилар. Пилла тайёрлаш йиллик планини Мирзачўл райони 150,5 процент, Верхне-волинск район — 150, Қуйи Чирчиқ райони — 145,1 Ўрта Чирчиқ райони — 140,5 Боёвут райони 137 процентга етказиб бажардилар. Бошқа бир қанча районлар ҳам бу соҳада ортда қолмадилар. Лекин барча имкониятлар мавжуд бўлганлигига қарамай, давлатга пилла тайёрлаш ишини чўзиб юборган, ўз ваъдасининг устидан чиқмаётган районлар ҳам йўқ эмас. Бундай районларга Бекобод, Бўка, Юқори Чирчиқ, Пискент районлари, Оҳангарон, Олмалиқ ва Янгиер шаҳарларини кўрсатиш мумкин. Бу районлар областимиз бўйича пилла тайёрлаш йиллик плани ошириб бажарилганлигига қарамай, ўз мажбуриятларининг уддасидан чиқа олмай, орқада қолиб келмоқдалар. Илғор районларнинг тажрибаси — пилла тайёрлаш планини орқага суришга ҳеч қандай важ бўлмаслигини очиқ-ойдин кўрсатиб турибди.

Областимиз меҳнаткашлари, партия, совет, комсомол, касаба союз ташкилотлари пилла тайёрлашдаги дастлабки муваффақиятлар билан қаноатланиб қолмай, қолган пилла ҳосилининг бир граммини ҳам нобуд қилмай, давлатга топшириш учун, астойдил курашишлари зарур, шу билан бирга бутун куч ва имкониятларини қишлоқ хўжалигининг ҳамма экинларидан, биринчи навбатда пахтадан мўл ҳосил етиштиришга сафарбар этишлари керак.

Областимизда пиллачиликни ривожлантириш учун катта имкониятлар мавжуддир. Хўжаликнинг бу тармоғига кўп эътибор берилса, етти йиллик учун қабул қилинган социалистик мажбуриятни 3-4 йил ичида бажариш, Тошкент областини республикамизнинг пиллачилик соҳасида етакчи областларидан бирига айлантириш, пилла етиштиришни 1965 йилга бориб 2 минг 860 тоннага етказиш ва шу тариқа Андижон областига етиб олиш ва ундан ҳам ўзиб кетиш мумкин. Бу вазифа — областимиз меҳнаткашлари олдида турган энг муҳим вазифалардан биридир.

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетида

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети ғўза ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик экинлари парвариши юзасидан қилинган ишларга якун ясаш ва бу соҳада йўл қўйилган камчиликларни бартараф қилиш мақсадида шу йил 4 июлда Янгийўл шаҳрида область қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгашини ўтказишга қарор қилдилар.

Кенгашда олинган социалистик мажбуриятнинг қандай бажарилаётганлиги, пахтадан мўл ҳосил етиштириш ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш юзасидан 1959 йилдаги вазифалар муҳокама қилинади.

Кенгашда иштирок этиш учун область қишлоқ хўжалик илғорлари ва мутахассислари, колхозлар, совхозлар, районлар ҳамда область партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари таклиф этилади.

Ҳосилни 45 центнерга етказамиз

Областимиз пахтакорлари бу йил биринчи навбатда ҳосилдорликни ошириш ҳисобига пахтанинг ялпи ҳосилини кўпайтириш учун астойдил бел боғлашди. Ана шу мақсадда эллик центнерчилар ҳаракати ҳам кучайтириб юборилди. Бригадамиз аъзолари ҳам шу ҳаракатдан четда қолмайлик, эллик центнерчиларга қўшилайлик, деб айтишди. Ҳозир 84 гектар ернинг ҳар гектаридан 45 центнердан пахта ҳосили етиштириш мақсадида ғўзамизни икки томонлама кетмонсиз парвариш қилаяпмиз.

Эллик центнерчилар ҳаракатини бошлаб берган машҳур пахтакор Ғанишер ака Юнусов бизнинг қўшнимиз бўлади. Яқинда биз унинг пахта далаларида бўлдик. Ғанишер ака бизга июнь ойида қилинадиган ишлар ҳақида яхши маслаҳатлар берди. У ердан бригадамизга қайтиб келганимиздан кейин ғўзани тунда суғоришга, иккинчи озиқлантиришни тез кун ичида тугаллашга жиддий киришдик.

Ҳозиргача ғўзамизни икки марта комплекс ишловдан чиқардик. Бундай ютуқни қўлга киритишда Ё. Исмоилов, И. Мустафоев каби аъзоларимиз ўзларини кўрсатишди.

Бригадамизга бириктилган қудратли техника бизнинг узоғимизни яқин, оғиримизни енгил қилмоқда. Биз техникадан пахта териш ишида ҳам унумли фойдаланмоқчимиз. Шу мақсадда 45 гектар майдондаги ғўзани алоҳида парвариш қилаяпмиз. Ана шу ерда етиштирилган пахта ҳосили машинада териб олинади.

Бригадамиз хўжалик ҳисобига кўчган. Шунинг учун ҳар бир центнер пахтани етиштиришга иложи борича камроқ меҳнат сарфлашни мўлжаллаяпмиз. Йил бошида тузиб олган планимизга кўра ҳар бир центнер пахтани етиштириш учун 3 тадан меҳнат сарф қилишимиз керак. Ҳозирги кунда олиб бораётган ҳамма ишимиз шу мақсадга эришишга қаратилган.

Июнь ойи ғўза парваришида муҳим давр. Чунки бу ойда шоналар гулга, гуллар кўсакка айлана бошлайди. Агар июнда ғўза парвариши бўшаштириб юборилса, суғориш ва қатор ораларини ишлаш сифатсиз ўтказилса, ҳосилнинг бир қисми йўқолади. Биз шуни назарда тутиб, бутун куч ва имкониятларимизни ғўза парваришига тўла сафарбар қилдик.

Бригадамизга андижонлик пахтакорлар келишганида ишимиздаги ютуқ ва камчиликларни кўрсатиб беришган эди. Биз ўша кунларда қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашни бўшаштириб юборган эканмиз. Бу камчилик мусобақадош пахтакорлар томонидан аниқлангандан кейин ана шу ишга 1 та трактор ажратиб қўйдик, ҳозир зараркунандаларга қарши кураш олиб борилаяпти.

Колхозимизда Нажмиддин ака Эркабоев сингари ишнинг кўзини билган бригадирлар бор. Биз улар билан тез-тез маслаҳатлашиб турамиз. Фойдали таклифлар чиқиб қолса, уни дарров амалга оширамиз. Яқинда бўлиб ўтган бир суҳбатимизда учинчи озиқлантиришни ўтказиш муддати ҳақида гап борди. Шунда биз бу тадбирни июль ойининг биринчи ярмида ўтказишга қарор қилдик. Чунки ғўзага бу муддатдан кечикиброқ ўғит солинса, ҳар бир шох қайтадан нахлаб, ғўза ҳаддан ташқари ўсиб кетади. Ўсимликка шамол ва қуёш нури тегиши қийинлашиб қолади.

Гапнинг қисқаси, олинган социалистик мажбуриятимизни тўла бажариш учун астойдил курашамиз ва ҳар бир гектар ердан мўлжалланган миқдордаги ҳосилни олиб, областимиз бўйича 460 минг тонна пахта етиштириш ишига муносиб ҳисса қўшамиз.

М. ИСОҚУЛОВ.

Гулистон районидаги «Красный восток» колхозининг бригада бошлиғи.

Ишни сусайтириб юбордилар

Баъзи кишилар бўладики, топширилган вазифани бажаришда озроқ муваффақиятга эришгач, ҳамма нарсани қойил қиляпмиз, деб беҳуда хотиржамликка бериладилар. Ўртоқ Хусанбой Ўринбоев бошлиқ бригада тўғрисида ҳам худди шу гапларни айтиш мумкин.

Бу бригада колхозда чигит экишни биринчилар қатори тугаллаган эди. Афсуски, бригадир, аъзолар ана шу дастлабки ютуқни мустаҳкамлаш учун изчиллик билан ишни давом эттирмадилар. Чигит ердан униб чиққач, энди бундан буён кўнглимизни тўқ қилиб, меҳнат қилаверсак ҳам бўлади, деб нотўғри кайфиятга берилиб кетдилар. Тўла гектар учун курашилмади. Натижада бригаданинг мавжуд 76 гектар пахта майдонидан 12 гектарига экилган чигит жуда сийрак бўлиб қолди. Ўт босган ғўзалар ҳам бригадада 1 — 2 гектарни ташкил этади. Бироқ шунга қарамай, бригада аъзолари ишни кучайтириш тўғрисида бош қотирмаётирлар. Суғориш ишлари ёмон, агротехника қоидалари бузилмоқда. Шуниси ачинарлики, бу бригадада ҳалигача ғўзанинг биринчи парвариши тугалланган эмас.

Оққўрғон районидаги Ворошилов номли колхознинг ҳамма бригадаларида ҳам ғўза парвариши ана шундай эмас, албатта. Бу ерда культивация, озиқлантириш, суғориш ишларини бир-бирига боғлаб ўтказиб, ғўзасини ёппасига шоналатиб олган бригадалар ҳам бор. Ўртоқ Хусанбой Ўринбоев бошлиқ бригада эса колхозни орқага сурмоқда. Ҳар гектар ердан 38 центнердан ҳосил етиштириш мажбурияти олинган. Бироқ бригада аъзолари ҳафсаласизлик қилиб, мўл ҳосил етиштириш юзасидан олинган мажбуриятнинг бажарилишини хавф остида қолмоқдалар.

М. ОЙДИНОВ.

Ғанишерчилар мўл ҳосил учун курашда

— Ҳамма қувончимиз, ҳузур-ҳаловатимиз пахтадан, — дейишади Верхне-волинск район пахтакорларининг қайсиси билан учрашманг. Бу ҳақ гап. Шу кунларда Куйбишев номли, Карл Маркс номли, Свердлов номли колхозлар ва «Социализм» совхози пахта далаларига борсангиз, бу фикрнинг тўғрилигини исботлайдиган ишларни кўрасиз.

Куйбишев номли колхоз аъзолари пахта майдонларини ва ҳосилдорликни муттасил ошириб бораяптилар. Шунинг натижасида колхоз экономикаси йил сайин мустаҳкамланиб, кишиларнинг турмуш даражаси тобора яхшиланаяпти. Колхоз аъзолари пахтанинг ялпи ҳосилини кўпайтириш ишига бу йил жиддий киришдилар. Буни биргина Ҳакимжон Рустамов бошлиқ бригада аъзолари олиб бораётган кураш мисолида ҳам аниқ кўриш мумкин.

Ўтган йили бригада аъзолари ҳар гектар ердан 35,8 центнердан пахта ҳосили йиғиб олишган эди. Областимизда элликцентнерчилар ҳаракати бошлангандан кейин улар ҳам бу ташаббусни қўллаб-қувватладилар. Пахтакорлар ҳозирги кунгача ўзларига бириктилган 92 гектар ердаги ғўзани икки марта парваришдан чиқариб, ҳосилдорликни 50 центнерга кўтариш йўлида дастлабки ютуқни қўлга киритишди.

Райондаги Карл Маркс номли колхознинг ўртоқ Жаҳон Бадалов бошлиқ бригадасида ҳам ҳар гектар ердан 50 центнердан пахта етиштириш учун актив курашилаяпти.

Свердлов номли колхознинг ўртоқ Сариев бошлиқ бригадасида ҳам юз гектар майдондаги ғўза деярли кетмонсиз парвариш қилинаяпти. Ер янги, ҳали яхши ишланиб, тобига келмаган бўлишига қарамай, бригада аъзолари ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил етиштириш учун аҳд қилганлар.

«Социализм» совхози пахта далаларида ҳам иш қизғин. Бу ерда ўртоқ Эргаш Шарипов бошлиқ бригада аъзоларининг фидокорона меҳнати аниқ кўзга ташланади.

— Еримизнинг анчагина қисми, — ҳикоя қилади Эргаш ака, — янги очилган. Шу сабабли бу йил гектар бошига 40 — 50 центнердан ҳосил оламиз, деб айтишга ботинолмадик. Аммо бригадамиз аъзолари яхши ишлашаяпти. Биз ҳосилдорликни 35 — 40 бўлмаса ҳам 30 центнерга етказамиз.

Совхознинг бошқа бригадаларида ҳам пахта ҳосилдорлигини ошириш мақсадида сидқидиллик билан меҳнат қилинаяпти. Пахтакорлар дала ишларининг ҳамма турларини бирбирига боғлаб олиб бораётирлар.

Б. ТЕШАБОЕВ,
С. ДАУЛБОЕВ,
З. БОСИМОВ,
С. ЖЎРАЕВ.

☆ ☆ ☆

Мақсуд ШАЙХЗОДА

ПАХТАКОР ВА ШОИР

(Суҳбат)

Ҳурматли пахтакор дўст,
Республикам китобин —
Ҳуснига сен ўзинг кўз,
Ўзинг — юртнинг арбоби!
Замона — азиз замон,
Шу вақт ўзи қаҳрамон!
Сен билан биз шодмон
Яхшиликдан сўзлайлик,
Яхшиликни кўзлайлик!
Етти йил достонида,
Коммуна бўстонида
Шу баҳор илк босқичдир,
Шарафли бошланғичдир!
Пахтамиз арзон бўлсин,
Қалбимиз мезон бўлсин!
Кетмонга «хайр» дейилсин,
Омоч билан ҳамқатор
Музейларга қўйилсин.
Машинага биз хуштор!..
Ҳозир бошқа замона,
Ҳозир янги тарона!
Энди қўлнинг қадоғи
Ботирликка рамз эмас,
Ҳозир ютуқ яроғи
Машинага чамбарчас...
Кўрсат ҳиммат ўрнагин,
Техникани эгалла!
Азиз ўртоқ, ҳормагин!
Машинани эгарла!
Экиш, боқиш, парвариш...
Уларга сен устасан.
Ижодга баравар иш,
Унутмайсан асти сан.
Сенга нима ўргатай?
Журъат ҳам қилолмайман!
Фақат шиор тарқатай:
— Пахтангни кутар Ватан!..

Сен билан биз касбдош —
Коммуна қурмоқликда.
Ҳамшаҳармиз ва йўлдош
Уфққа юрмоқликда.
Сен пахта яратасан,
Мен-чи: сени кўраман.
Сен ҳосил кузатасан,
Мен — қўшиқни тераман.
Дейсан: пахтам бўлсин оқ!
Мен — оҳанглар излайман.
Дейсан: кунлар бўлсин чоқ,
Мен кунларни тезлайман.
Иккимизнинг темамиз
Шу давр-у, шу замона,
Чунки бизнинг кемамиз
Шерикли ва ягона.
Мавзуинг сенинг пахта,
Меникичи: Пахтакор...
Сен ўйлайсан мен ҳақда,
Шеъримгачи: сен даркор!
Юрт бўлсин деб чиройлик
Келтирасан сен бойлик.
Тони бўлгай дил гўзал
Келтираман мен ғазал.
Сен пахтанинг шоири,
Мен шеърнинг деҳқони,
Яхшиларнинг сен бири,
Мен — яхшилар жазмони.
Омон бўлсин, семирсин
Даламизда шоналар,
Тўсиқларни емирсин
Майдонда мардоналар.
Мард кишига ярашар
Аҳдга вафо ва сабот,
То берайлик баравар
Элга мағрур ҳисобот.

Миришкор сувчининг тажрибаси

Биз Орифжон акани кечки пайт, катта картага сув тараётганида учратдик. Миришкор сувчи бой тажрибаға эга.

— Орифжон ака, кўп йиллардан бери сувчилик қилар экансиз, бу соҳадаги тажрибаларингиздан сўзлаб берсангиз, — илтимос қилдик биз.

— Суғоришда фақат бир нарсага қатъий амал қилиш керак. У ҳам бўлса,— жавоб бера бошлади Орифжонака,—сув ҳеч қачон эгасиз қолмаслиги лозим, негаки ғўзани гуркиратиб яшнатадиган ҳам сув, уни эзиб, ҳосилига путур етказадиган ҳам сув. Шундай бўлгандан кейин тараган сувингнинг тепасида турмасанг, иш бузила беради. Бир жойни кўллатиб, иккинчи жойга сув етказолмай қийналасан, киши. Шунинг учун ҳам бир картага сув таралганда то оёқламагунча жойимдан жилмайман.

Орифжон ака Охунов чиндан ҳам тўғри гапни айтди. Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхоз сувчилари унинг тажрибаси асосида ишлаб барча майдондаги ғўзаларнинг қониб сув ичиши, гуркираб яшнаши учун курашмоқдалар. Қодир Қобилов, Додажон Аҳмаджонов, Асрор Маҳмудов сингари ўртоқлар кунлик нормаларини бир ярим-икки ҳисса бажараётирлар.

Шу кеча-кундузда Орифжон ака сувчилик қилаётган 5 бригаданинг пахта далаларида бўлган кишининг баҳри-дили очилади. 90 гектар ердаги ғўза ёппасига шоналаган. Бригада аъзолари гектаридан олинадиган ҳосилни ўтган йилдагига нисбатан камида икки-уч центнерданга ошириш учун аҳд қилганлар.

Б. БЕКБОЕВ.

Механизациядан унумли фойдаланилаётир

Оржоникидзе. Бу йил Ленин номли колхоз аъзолари 795 гектар ерга чигит экқан эдилар. Дастлаб 400 гектар ернинг чигити квадрат-уялаб жойлаштирилди. Қолган майдонларга тор қаторлаб чигит экилиши механизациядан кенг фойдаланишга тўсқинлик қиладиган бўлиб қолди. Шу сабабли колхоз аъзолари чигит униб чиқиши билан оддий усулда экилган ерларда ҳам квадратлар ҳосил қилишди.

Ҳозирги кунда барча майдондаги ғўза икки томонлама кетмонсиз парвариш қилинаётир. Колхоз аъзолари биринчи галда механизациянинг кучига таяниб, ҳар гектар ердан 37,5 центнердан пахта ҳосили етиштириш мажбуриятини олишган.

Шу кунларда далаларда иш қизғин. Икки марта ишлов берилган ям-яшил квадратлар гуркираб ўсиб, текис шонага кирди. Пахтакорлар олинган социалистик мажбуриятни ортиғи билан бажариш мақсадида қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш олиб бораяптилар.

Райондаги «Ленинград» колхози далаларида ҳам ғўза асосан кетмонсиз парвариш қилинаётир. Ўртоқ Мурод Обидов бошлиқ бригада аъзолари ўзларига бириктилган 70 гектар майдонда пландаги 30 ўрнига 40 центнердан пахта ҳосили етиштириш учун курашаяптилар.

А. ҚАЮМОВ,
В. ДАҚИБОЕВ,
Ҳ. МУҚИМОВ.

Механизаторлар ҳиссаси

«Пискент» совхозининг 3-бўлим ишчилари, механизаторлари фидокорона меҳнат қилиб, 520 гектар ерда мўл ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. Бўлим коллективи барча майдонда кетмон ишлатмай ғўзани механизация воситасида парвариш қилиш, шу йўл билан сарфланадиган харажатларни камайтиришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйганлар.

Бу аҳднинг уддасидан чиқиш учун механизаторларга ҳар тарафлама қулай иш шароити яратиб берилган. Улар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа кенг авж олдирилган. Бу мусобақада механизаторлардан С. Тошматов, К. Турсунов ўртоқлар олдинда бормоқдалар. Улар ҳар куни 8 ўрнига 10—12 гектардан ердаги ғўзани сифатли культивация қилиб, ўз касбдошларига намуна бўлмоқдалар.

— Бизда ҳар бир механизатор,— дейди ўртоқ С. Тошматов,— бу йил мавсумда 1000 гектардан ердаги ғўзани культивация қилиш мажбуриятини олган. Биз бу мажбуриятни сон кетидан қувиш билан эмас, балки сифатини ҳам ўрнига қўйиш билан бажарамиз. Чунки, ғўза парваришининг сифати кўнгилдагидек бўлса, ҳосилимиз мўл бўлади.

Бўлим механизаторлари мана шу сўзга амал қилиб, ҳам унумли, ҳам соз ишламоқдалар.

О. ЭШОНҚУЛОВ.

Область колхоз ва совхозлари тухум сотиш йиллик планини бажардилар

Тошкент область колхоз ва совхозларининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Пленуми шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, давлатга тухум сотиш ярим йиллик планини муддатидан олдин — 15 июнда бажардилар.

Ҳозир давлатга ўтган йилнинг шу вақтидагига нисбатан 2 миллион 66 минг дона кўп тухум топширилди. Давлатга тухум сотиш давом этмоқда.

Н. С. Хрушчев Ригадан жўнаб кетди

РИГА, 13 июнь. (ТАСС). Германия Демократик Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси Ригадан жўнаб кетганидан кейин, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев 12 июнда Латвия ССР раҳбар партия ходимларининг кенгашида қатнашди. Куннинг иккинчи ярмида Н. С. Хрушчев Рига денгиз қирғоғи ва Кемеридаги куротларда бўлди.

Бугун Н. С. Хрушчев самолётда Москвага учиб кетди. Латвия пойтахтининг меҳнаткашлари азиз меҳмон билан самимий хайрлашдилар. Аэродромда Н. С. Хрушчевни КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Латвия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Э. Калнберзин, Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Ю. Снечкус, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбин, Латвия ССР Министрлар Совети раиси В. Т. Лацис, республика Олий Совети Президиумининг раиси К. М. Озолинь ҳамда республика Коммунистик партияси ва ҳукуматининг бошқа раҳбарлари узатиб қолдилар.

* * *

Ўша куниёқ Н. С. Хрушчев Москвага келди.

Совет-герман дўстлиги митинги

КИЕВ, 13 июнь. (ТАСС). Бугун тушдан кейин Киевда Н. С. Хрушчев номли стадионда совет-герман дўстлигига бағишланган кўп минг кишилик митинг бўлди. Украина пойтахтининг аҳолиси В. Ульбрихтни, О. Гротеволни ва Германия Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг бошқа аъзоларини қизғин табрикладилар.

Митингда ишчиларнинг, колхозчиларнинг ва зиёлиларнинг вакиллари нутқ сўзладилар.

Митингда КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Украина Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. В. Подгорний нутқ сўзлади.

ГДР партия-ҳукумат делегацияси номидан Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Ульбрихт митинг қатнашчиларини табриклади.

Германия Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегацияси Киевдан жўнаб кетди

КИЕВ, 15 июнь. (ТАСС). В. Ульбрихт, О. Гротеволь ва Германия Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг бошқа аъзолари Киевда уч кун меҳмон бўлганларидан кейин бугун Горькийга жўнаб кетди.

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Ф. Р. Козлов, Украина Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. В. Подгорний, Украина ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Д. С. Коротченко, Украина ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Т. Кальченко ҳамда Украина Коммунистик партияси ва ҳукуматининг бошқа раҳбарлари, Совет Украинаси пойтахти меҳнаткашларининг жуда кўп вакиллари аэродромда немис меҳмонларини қизғин кузатиб қўйдилар.

Болалар ҳақида самимий ғамхўрлик

УРГЕНЧ, 15 июнь (ЎзТАГ). Хоразм областининг шаҳар ва қишлоқларидаги кўпгина маъмурий биноларда «Мактаб», «Болалар яслиси», «Медицина пункти» деган янги вивескалар пайдо бўлди. Фақат кейинги вақтлардагина областда ўнларча ана шундай муассасалар, шу жумладан ўн бешта ясли очилди.

Хоразм областининг жамоат ташкилотлари ва колхозлари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг интернат мактабларни ҳамда мактабгача тарбия ёшидаги муассасаларни ривожлантириш тадбирлари тўғрисидаги қарорини муҳокама қилиб ажойиб ташаббус кўрсатдилар. Улар халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш ташкилотларининг ихтиёрларига ўттиз саккизта маъмурий биноларни бердилар.

Қўшкўпир районидаги «Сталинград» қишлоқ хўжалик артелининг аъзолари болалар учун дарахтлар билан қуршаб олинган каттакон, чиройли бинони ажратдилар ва унга «Қишлоқ болалари уйи» деб ном бердилар. Яқинда ана шу бинода колхоз идораси жойлашган эди. Бинонинг ярми ясли учун ажратилиб, унинг бошқа қисмига туғруқхона жойлаштирилди.

Янгиариқ районидаги Бағот қишлоғида болалар учун бир қанча бинолар берилди. Ана шу биноларнинг энг яхшиси қисман қайта қурилгандан кейин, унда областда энг йирик интернат-мактаб очилади. Бошқа биноларда эса ҳозирданоқ болалар яслилари, поликлиника ишлаб турибди. Собиқ Янгибозор районининг марказида ҳам бир қанча бинолар болалар муассасалари учун берилди. Илгари район ташкилотлари жойлашган биноларда эндиликда қишлоқ касалхонаси, болалар яслилари ва боғчалари ишлаб турибди.

Хоразм область партия комитети ва область ижроия комитети ўсиб келаётган ёш авлод ҳақида самимий ғамхўрлик кўрсатган жамоат ташкилотлари ҳамда колхозларнинг ташаббусларини маъқуллади. Шу йилнинг охиригача маъмурий муассасалар эгаллаб турган қарийб ўн минг квадрат метрлик майдонни болалар ва медицина муассасалари учун бўшатиш мўлжалланади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ОЛДИДАН

Ишлабчиқаришни механизациялаш ва автоматлаштиришга кенг йўл!

Пайвандчи Анатолий Кунгуриев «Ташавтомаш» заводига ишга келганига яқинда ўн йил тўлади. Ҳозир у ўз ишининг усталаридан бири ҳисобланади. Шунинг учун ҳам заводга янги келган ишчилар Анатолийдан кўп нарса ўрганмоқдалар. Суратда: (чапдан) А. Кунгуриев ва унинг шогирди Шоабдуллаев ўртоқлар асосий рамани пайванд қилмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Тўқимачилар ишлаб чиқаришни автоматлаштириш учун курашмоқдалар

Мамлакатимиз машинасозлик саноати корхоналарида яратилаётган янги машина ва асбоб-ускуналар Тошкент тўқимачилик комбинати цехларида ҳам кўплаб қўлланилмоқда. Буни шу мисолда ҳам кўриш мумкинки, комбинатда ип ишлаб чиқариш процесси тўла автоматлаштирилган. Ҳозир автомат дарё каби бетўхтов оқиб келаётган бўш ғалтакларга ўзи ип ўрайди, маълум вақтдан кейин узади ва ипнинг учини ғалтакнинг қирқилган ерига жойлаб қўяди. Лекин ғалтакларни етказиб бериш ҳозирча қўл кучи билан бажарилаётир. Эндиликда фабрика новаторлари ана шу ишни ҳам автомат зиммасига юклашга киришдилар.

Автомат фақатгина бу участкада эмас, балки бошқа бир қанча цехларда ҳам инсоннинг оғирини енгил қилмоқда. Комбинатда минглаб турли хил агрегатлар машиналар ва станоклар бор бўлиб, уларнинг ҳар бири қанча иш бажарганлигини ҳисоблаб чиқиш учун жуда кўп меҳнат талаб қилинади. Шунинг учун ҳам бу ҳисоб-китоб ишларини механизациялаш мақсадида қатор цехларда автомат счётчиклар ўрнатилмоқда. Ҳозир бундай счётчиклар, жумладан читга гул босадиган фабрика цехларидаги барча машиналарга ўрнатилди.

Счётчикларнинг ўрнатилиши ҳар бир ишчининг смена давомида қанча иш бажарганлигини аниқ ҳисоблаб чиқиш, шу чоққача ҳисоб-китоб ишлари билан банд бўлиб келган кишиларни бошқа ишга ўтказиш имконини берди. Фақат 25 та счётчикнинг ўрнатилиши натижасида ҳисоб-китоб ишлари билан шуғулланиб келаётган 9 ҳисобчи бошқа ишга ўтказилди.

Тўқимачилар техникадан янада кенгроқ фойдаланишга интилиб, йил охиригача камида мингта счётчик ўрнатишга қарор қилдилар.

Лекин шуни ҳам айтиш керакки, бу муваффақиятлар билан бир қаторда комбинатда ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва механизациялаш соҳасида кўпгина камчиликлар ҳам содир бўлмоқда. Бунинг сабаблари оз эмас. Масалан, тўқув станокларининг барчасига бундан бир неча ой илгари счётчиклар ўрнатилган эди. Уларнинг тўла қувват билан ишлашини таъминлаш комбинатга катта фойда келтириши ҳаммага маълум. Лекин ўрнатилган счётчикларни қисман реконструкция қилиш лозим бўлгани ҳолда, нима учундир бу муҳим тадбир шу вақтгача амалга оширилмай келмоқда.

Бундан ташқари комбинатда рационализатор ва новаторларнинг самарали меҳнат қилиши учун зарур шарт-шароитлар яратиб берилмаган. Ишлаб чиқариш илғорларининг қайта-қайта қатъий талаб қилишларига қарамай ҳозиргача конструкторлик бюроси ташкил қилинмаган.

Корхонада ишлаб чиқариш процессларини автоматлаштириш ва механизациялаш ишларининг орқага судралиб кетаётганлигида Тошкент Халқ хўжалик кенгаши ҳам айбдордир. Чунки Совнархоз автоматикани кенг жорий қилиш учун зарур бўлган материаллар ва бошқа техника воситалари етказиб беришда сусткашлик қилаётир. Шунинг учун ҳам тўқув, тараш ва титиш машиналаридан чиққан қийқиндиларни пневматик тарзда транспортировка қилиш имконини берадиган махсус мослама шу чоққача монтаж қилинмаётир. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Тўқимачилар ишлаб чиқариш маданиятини янада яхшилаш бўйича бошланган ҳаракатга қўшилиб, зиммаларига қўшимча равишда катта мажбуриятлар олдилар. Улар шу кунларда ўз сўзларининг устидан чиқиш учун ҳар бир цехни, комбинат майдонини, машина ва агрегатлар, инструментларни намунали сақлашга алоҳида аҳамият бермоқдалар.

К. ФЕДОРОВ,

«Голос текстильщика» газетасининг масъул секретари.

★

Механизация меҳнат унумдорлигини оширмоқда

Янгийўлдаги тикув-галантерия фабрикасининг меҳнатсевар коллективи КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш, эски ускуналарни янгилари билан алмаштириш соҳасида муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашиб, ажойиб ютуқларни қўлга киритаётир. Ҳар бир цех, ҳар бир участкада янги машина ва ускуналар ишга туширилмоқда.

Тўқув цехида шу вақтгача ярим кустар станоклардан фойдаланиб келинаётган эди. Яқинда анча такомиллашган ярим автомат агрегатлари ишга туширилди. Натижада шу участкадаги ишчиларнинг бир қисмини бошқа участкаларга ўтказиш, меҳнат унумдорлигини беш баравар ошириш мумкин бўлди. Иш жойига хомашё ва бошқа материалларни ташиб келтиришда автокарлардан фойдаланилаётир. Ҳозир пахтани упоковка қилиш учун махсус пресс, иккита титув машинаси ишга туширилиш олдида турибди. Бу ҳар йили 72 минг сўмлик маблағ тежаш имконини беради.

А. ҚУРУМБОЕВА.

Кўриқ ерликларнинг муваффақиятлари

Мирзачўл қурилишларида партиямиз Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми шарафига бошланган социалистик мусобақа кундан-кун авж олиб бормоқда.

Жанубий Мирзачўл канали қурилишида коммунист ўртоқ Попов бошлиқ одимловчи экскаватор экипажи смена топшириқларини белгиланганидан анча ошириб бажармоқдалар. Донгдор механизаторлар Алиев ва Храмов ўртоқлар бошлиқ скреперчилар бригадаси ҳам юқори кўрсаткичларга эришмоқда.

Е. ГОДОВИКОВ.

★ ★

Рационализаторлик бригадалари ташкил этайлик

КПСС Марказий Комитетининг яқинда очиладиган Пленуми мамлакатимиз халқ хўжалигининг барча соҳаларидаги ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштиришни ривожлантиришнинг янада улуғвор тадбирларини белгилаб беради. Шунинг учун ҳам коллективимиз Пленум чақирилиши ҳақидаги хушхабарни зўр мамнуният билан кутиб олди. Ишчилар партиямизнинг бу тадбирларини меҳнаткашлар иш шароитини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш соҳасида тинмай қилаётган ғамхўрлигининг яна бир ёрқин ифодаси деб тушунмоқдалар.

Автоматика социалистик ишлаб чиқаришнинг барча тармоқларига кенг жорий қилинаётир. Буни «Ташсельмаш» заводи мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Ҳозирги вақтда корхонанинг барча цехларида автомат станоклар, ярим автомат ускуналар, пармалаш станоклари ва шу каби бошқа ўнлаб машина-механизмлар ишлаб турибди. Бундай автомат агрегатлар заводимиз станок паркининг 20 процентини ташкил этади.

Бу йил ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш, янада такомиллашган машиналарни жорий қилиш бўйича катта тадбирлар амалга оширилади. Бир қанча модернизациялашган пармалаш агрегатлари ва автоматлашган универсал станоклар ишга туширилади. Натижада автомат ва ярим автомат агрегатлар станок паркимизнинг 30 процентга яқинини ташкил этади.

Металл қирқувчи станокларда деталларни ўрнатиш ва олиш кўп куч ва кўп вақт талаб қиладиган ишлардан ҳисобланади. Бу процесслар автоматлаштирилади. Натижада қўл кучидан фойдаланишга тамомила хотима берилади, иш шароити яхшиланади. Масалан, пахта териш машиналари шпинделларини ўрнатиш автоматлаштирилди. Бу участкада автоматикани қўлланиш қўл кучи билан бажариладиган оғир иш процессларини анча камайтирди, шпинделларга ишлов бериш билан шуғулланадиган ишчилар сонини 40 кишига камайтириш имконини берди.

Ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштиришда рационализатор ва ихтирочиларимиз катта роль ўйнамоқдалар. Ҳозирги вақтда корхонамизда рационализатор ва ихтирочилардан иборат ўнларча комплекс бригадалар ижодий иш билан шуғулланмоқдалар. Улар маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш мақсадида иш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш соҳасида баракали меҳнат қилмоқдалар. Шундай бригадаларнинг бири —15-механика цехининг технологи ўртоқ П. А. Махров бошчилигидаги бригада бўлиб, унда слесарлар, созловчилар, фрезерчилар, токарь ва бошқа касб эгалари бўлган новаторлар бирлашган.

Бригада аъзолари етти йилликнинг биринчи йилидаками билан 500 минг сўмлик давлат маблағини иқтисод қилиш имконини берувчи таклифларни амалга ошириш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятни шараф билан бажармоқдалар. Новаторлар шу йилнинг ўтган ойлари ичида бир қанча ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштиришга қаратилган ўнга яқин таклиф билан чиқдилар.

Ижодкорлар СХС-1,2М маркали янги пахта териш машиналари шпинделларини силлиқловчи ажойиб автомат агрегатни ишга туширдилар. Бу меҳнат унумдорлигини 4-5 баравар оширди. Ҳар бир ишчи бир йўла 3-4 станокни бошқара оладиган бўлди. У корхонага ҳар йили юзларча минг сўм фойда келтиради. Ҳозирги вақтда бригада томонидан яратилган яна бир юқори унумли автомат-агрегат синаб кўрилаётир.

Бригада рационализаторлари ва ихтирочилари ишлаб чиқаришнинг оғир процессларини енгиллаштириш соҳасида тинмай иш олиб бормоқдалар. Уларда ХВС-1,2 маркали янги пахта териш машиналари чўтка планкаларини ишлашдаги барча операцияларни автоматлаштириш имконини берадиган станок яратиш фикри туғилди. Ижодкорлар шу кунларда бу масалани муваффақиятли ҳал қилиш устида иш олиб бормоқдалар.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, барча саноат корхоналари, транспорт ва қурилиш ташкилотларида рационализатор ва ихтирочилардан иборат бригадалар тузишни кенг йўлга қўйиш жуда катта натижаларни беради. Бундай бригадаларнинг ижодий изланишлари, ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш бўйича олиб борадиган ишларига ҳар томонлама ёрдам бериш керак.

О. НОВИЦКИЙ,

«Ташсельмаш» заводининг инженери.

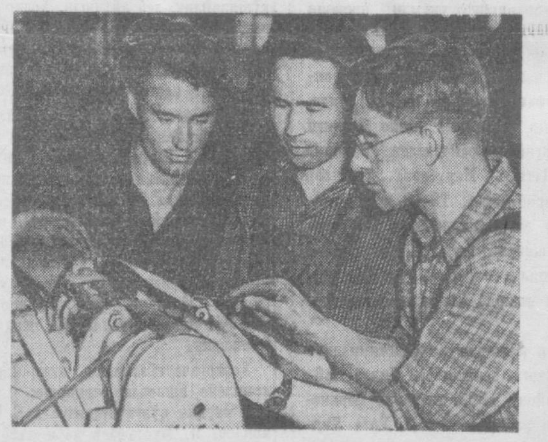

Суратда: (чапдан ўнгга) рационализаторлик бригадаси аъзолари Б. Бутов, Э. Аджимуллаев ва бригада бошлиғи П. Махров ўртоқлар автоматни регулировка қилаётирлар.

О. Косирев фотоси.

АГИТАТОРЛАРГА ЁРДАМ

Социализмнинг асосий иқтисодий қонуни амалда

Коммунистик партия ва совет халқи тарихига коммунизм қурувчилар съезди бўлиб кирган КПСС XXI съезди халқ хўжалигини ривожлантиришнинг етти йиллик планини қабул қилди. Етти йиллик план мамлакатимизда коммунистик жамият қурилишининг моддий-техник базасини яратишда ҳал қилувчи қадамдир. Шунингдек бу программада совет халқининг ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўла таъминлаш вазифаси асосий масалалардан бири қилиб қўйилган. Маълумки, ҳар қайси ижтимоий-иқтисодий формацияда объектив равишда майдонга келадиган асосий ва асосий бўлмаган иқтисодий қонунлар бўлади. Ҳар қайси формациядаги асосий иқтисодий қонун, маълум формациянинг ҳамма ривожланиш томонини, ишлаб чиқаришнинг мақсадини ва бу мақсадга етиш йўлларини кўрсатиб беради.

В. И. Ленин кўрсатганидек, социализм шундай жамиятки, бунда меҳнат асосида майдонга келтирилган бойликларнинг ҳаммаси меҳнаткашларнинг эҳтиёжини қоплаш учун сарфланади. Социализмнинг асосий иқтисодий қонуни — ишлаб чиқаришни илғор техника базасида узлуксиз кенгайтириш ва такомиллаштириш йўли билан жамиятнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш, жамиятдаги барча аъзоларнинг фаровонлигини мунтазам ўстириш ва уларни ҳар томонлама ривожлантиришдан иборат. Демак, социалистик ишлаб чиқаришнинг мақсади халқ фаровонлигини борган сари тўлароқ таъминлашдан иборатдир. Социализмнинг асосий иқтисодий қонуни социалистик ишлаб чиқариш усулининг асосий тараққиёти йўлини ифодалаб беради.

Капитализмнинг асосий иқтисодий қонуни эса эксплуатация йўли билан қўшимча қиймат олишдан ва ҳозирги империализмда энг кўп фойда олишдан иборатдир. Бу қонун асосида капитализмда кўпчилик халқ кундан кунга қашшоқланиб боради. Меҳнаткашлар эса фақат эксплуатация объекти бўлиб ҳисобланади. Демак, социализмнинг бошқа формациялардан ажралиб турадиган характерли белгиси ва устунлиги халқ манфаатини кўзлаб, ишлаб чиқаришни тўхтовсиз ривожлантиришдан иборатдир. Социалистик турмушнинг қоидаси шуки, инсон ишлаб чиқариш учун эмас, балки ишлаб чиқариш инсон учун хизмат қилади. Социалистик ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг асоси эса оғир саноатдир. Шунинг учун бизнинг партиямиз мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришда ҳамиша оғир саноатни устун даражада ривожлантиришга алоҳида эътибор бериб келди ва келмоқда.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев КПСС XXI съездида қилган докладида мамлакатимизда социалистик саноатнинг ялпи маҳсулоти 1958 йилга келиб, 1913 йилга нисбатан 36 марта кўпайганлигини қайд қилиб ўтди. Шу йиллар ичида ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш 83 баравар, машинасозлик ва металл ишлаш маҳсулоти эса 240 бараварга ошди. «Мамлакатимизда, — дейилади КПСС XXI съездининг резолюциясида, — социализмнинг тарихий ғалабалари ва бу ғалабаларнинг коммунистик қурилишнинг янги босқичига ўтиш учун шарт-шароит туғдирганлиги — совет халқининг ҳормай-толмай қилган ижодий меҳнатининг, Коммунистик партия олиб борган катта сиёсий ва ташкилотчилик ишларининг натижасидир».

Етти йиллик планнинг контроль рақамларида Лениннинг оғир саноатни янада ривожлантириш тўғрисидаги буюк кўрсатмаси ўз ифодасини топган. 1965 йилга келиб, 1958 йилга нисбатан ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш 85-88 процент, истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш эса 62-65 процентга кўпайтириш мўлжалланган. Шу йиллар ичида енгил саноатнинг ялпи маҳсулоти бир ярим баравар, озиқ-овқат саноати 1,7 баравар, ип-газлама ишлаб чиқариш 33-38 процент, жун газламалар ишлаб чиқариш 65 процент, шойи газламалар 76 процент, чарм пойафзал ишлаб чиқариш 45 процентга кўпайтирилади. Етти йиллик планда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ишлаб чиқариш янада ривожлантирилади. Масалан, гўшт етиштириш шу йиллар ичида 2,1 баравар, мол ёғи 58 процент, сут маҳсулотлари 2,2 баравар, қанд ишлаб чиқариш 76-90 процент, ғалла 10-11 миллиард пуд, пахта 5,6-6,1 миллион тоннага кўпаяди. Шунингдек картошка ва сабзавот маҳсулотлари аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўла даражада қондиришни кўзда тутган ҳолда ривожлантирилади.

Халқнинг моддий-маиший фаровонлигини тўла таъминлаш, социализмнинг асосий иқтисодий қонунини кенг доирада амал қилишига олиб боради ва ўз ичига миллий даромаднинг борган сари ўсишини, меҳнаткашларнинг реал иш ҳақлари ошишини, бепул ўқитиш ва медицина ёрдамларини кенгайтиришни, давлат томонидан аҳолига бериладиган ёрдамларнинг кўпайтирилишини, уй-жой билан таъминлаш каби масалаларни олади. Етти йиллик планда меҳнаткашларнинг реал даромадларини ошириш асосида миллий даромаднинг янада ўсиши кўзда тутилган. Совет ҳокимияти йилларида миллий даромад 15 марта ошди. Энг йирик капиталистик мамлакат бўлган АҚШда эса 1949-1957 йиллар мобайнида миллий даромад фақат 2,2 марта ўсган.

Етти йиллик планнинг контроль рақамларида миллий даромад 1965 йилга келиб, 1958 йилга нисбатан 62-65 процентга кўпайтирилиши кўзда тутилади. Миллий даромаднинг шу тариқа кўпайтирилиши ишчи ва хизматчиларнинг маданий-маиший турмуш даражасини янада оширади. Етти йил ичида СССР халқ хўжалигида ишчи ва хизматчиларнинг сони яна 12 миллион кишига кўпаяди ва 1965 йилга келиб, 66,5 миллион кишига етади. Контроль рақамларда кам ҳақ олаётган ишчилар ва хизматчиларга тўланадиган минимал иш ҳақини кўпайтириб, ойига 270-350 сўмдан 500-600 сўмга етказиш кўзда тутилади. Колхозчиларнинг реал даромадлари ҳам асосан колхозларда ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ўсиши ҳисобига камида 40 процентга кўпаяди. Эндиликда халқдан олинаётган солиқлар бюджетларнинг даромад қисмининг атиги 7-8 процентини қоплайди. СССР халқ хўжалигининг тез суръат билан ўсиб бориши натижасида социалистик жамғарманинг кўпайиши яқин келажакда аҳолидан олинадиган солиқларни бекор қилишга имкон беради.

Социалистик жамиятимизда меҳнаткашларнинг моддий ва маиший эҳтиёжлари, уларнинг оладиган иш ҳақлари билан чегараланмайди. Социалистик давлатимиз томонидан жамият аъзоларига сарф қилинаётган ижтимоий фондлар социализмдан коммунизмга ўтиш даврида борган сари кўпаяди. Шуни айтиб ўтиш кифояки, социал страхование тўловларига, нафақаларга, пенсияларга, ўқувчиларга бериладиган стипендияларга, текин ўқитишга, текин медицина хизмати кўрсатишга, отпуска ҳақини тўлашга, интернат-мактаблар, болалар боғчалари, яслилар, санаторийлар, дам олиш уйларининг харажатларига ҳамда бошқа тўловлар ва енгилликларга давлатнинг сарфлайдиган маблағи кўпайиб, 1965 йилда 360 миллиард сўмга етади. Бу харажатлар ҳар бир ишловчига йилига 3 минг 800 сўм чамаси тўғри келади. Бунинг устига уй-жой бинолари, мактаблар, маданий-маиший ва медицина муассасалари қуриш учун жон бошига сарфланаётган 800 сўмни ҳам қўшсак, у ҳолда ҳар бир ишловчининг иш ҳақига қўшимча равишда сарфланадиган маблағнинг ҳаммаси йилига 4 минг 600 сўмни ташкил қилади.

Социализмда жамият аъзоларининг бепул таъминланишлари социализмдан коммунизмга ўтишда коммунистик тақсимот курталакларининг борган сари ўсиб бораётганлигини кўрсатади. Социализмдан коммунизмга ўтиш даврида халқимизнинг моддий фаровонлигини ошириш йўлларидан бири аҳолини уй-жой билан таъминлаш масаласидир. Капиталистик мамлакатларда миллион-миллион одамлар уй-жойсиз, бошпанасиз, жуда оғир ҳаёт кечирмоқда. Масалан, АҚШда 15 миллион киши хароба уйларда, 13 миллион киши эса сира талабга жавоб бермайдиган уйларда ва 7 миллион киши бузилиб бораётган уйларда яшамоқда. Ундан ташқари АҚШда ва бошқа капиталистик мамлакатларда уй-жой учун ижара ҳақи оила бюджетининг 25-30 процентини ташкил қилади. Бизнинг мамлакатимизда эса квартира ҳақи коммунал харажатлар билан бирга оила бюджетининг ўрта ҳисобда фақат 4-5 процентини ташкил қилади. Ўртоқ Н. С. Хрушчев СССР ёзувчиларининг Бутуниттифоқ III съездида сўзлаган нутқида бизнинг мамлакатимизда квартира учун жаҳонда энг кам ҳақ тўланишлигини яна бир карра қайд қилиб ўтди.

Кейинги икки йил мобайнида бизнинг мамлакатимизда 120 миллион квадрат метр уй-жой қурилди. Етти йиллик планга мувофиқ 650-660 миллион квадрат метр уй-жой қурилиши мўлжалланмоқда.

Ўзбекистонда Совет ҳокимияти йиллари давомида уй-жой қурилиши ва коммунал қурилиши соҳасида жуда катта ишлар қилинди. Кейинги етти йил ичида республикада 5 миллион 554 минг квадрат метрлик (давлат маблағлари ҳисобига 3 миллион 49 минг квадрат метр ва хусусий тартибда 2 миллион 550 минг квадрат метр) уй-жой қурилди. Етти йилликда Ўзбекистонда уй-жой қурилиши янада кенгайтирилади.

КПСС XXI съезди мамлакатимизда халқ соғлиғини сақлаш ишлари кенг ривожланганлигини кўрсатиб, бу соҳада олдимизда турган буюк вазифаларни белгилаб берди. Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш яхши йўлга қўйилганлиги туфайли илгари кенг тарқалган ришта, вабо, чечак, қайтарма тиф ва безгак сингари касалликлар тамомила тугатилди. Буни биз республикамиз мисолида ҳам яққол кўриб турибмиз. Республикамизда туғилиш йил сайин кўпаймоқда ва умрнинг ўртача узунлиги ортиб бормоқда, касаллик ва ўлим тобора камаймоқда. Ҳозирги вақтда бизда ўлим Англия, Австрия, Бельгия, Франция ва бошқа бир қанча капиталистик мамлакатлардагига нисбатан икки баравар камайди, туғилиш эса икки баравардан зиёд кўпайди. Ҳозирги кунда республикамизда 5 мингта касалхона, амбулатория ва поликлиника бор. Буларда 9 минг 800 врач ва 32 минг ўрта медицина ходими ишламоқда.

Совет халқининг моддий ва маиший турмуш шароитларининг яхшиланиб боришидаги асосий воситалардан бири мамлакатимизда меҳнаткашлар иш вақтларининг қисқариб боришидир. Контроль рақамларда 1960 йилда ишчи ва хизматчиларни етти соатлик иш кунига, кўмир ва ер ости ишларида ишлайдиган ишчиларни эса 6 соатлик иш кунига ўтказиш кўрсатилган. Партиямиз томонидан кўрилаётган бу тадбирлар мамлакатимизда халқ фаровонлигини ошириш билан бирга дунёда энг қисқа иш куни ва иш ҳафтаси бўлишликни таъминлайди.

Етти йиллик планда истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни янада кўпроқ ишлаб чиқариш, давлат ва кооперация чакана савдо оборотини 62 процентга ошириш, аҳолига хизмат қилиш учун қўшимча 90 минг магазин ва 64 минг умумий овқатланиш корхоналари очилиши мўлжалланади.

Совет халқи шу етти йилликда халқ маорифи, фан ва маданиятни янада ривожлантириш соҳасида ҳам олға қараб катта қадам қўяди. Етти йиллик планда мактаб-интернатларни янада кўпайтириш кўзда тутилган. 1965 йилда мактаб-интернатларда тарбияланадиган болаларнинг сони 2 миллион 280 мингдан 4 миллион 200 мингга етказилиши мўлжалланилади.

Етти йиллик планда илгари сурилган улуғвор вазифалар совет халқининг ўсиб бораётган моддий ва маиший турмушларини максимал даражада қондириш тўғрисида партиямиз қилаётган ғамхўрликнинг ёрқин ифодасидир.

Н. ИБОДОВ.

ФЕЛЬЕТОН

Мактабдаги ҳангомалар

«Ассалому алайкум, дада!

Хатингизни олиб, келинингиз билан бирга ўқиб чиқдик. Мени амалидан яхши фойдалана олмайдиган ландавур деб атабсиз.

Тўғри дада, мен дангасаман. Бу одатим аввалдан ҳам бор эди, эҳтимол бундан сўнг ҳам давом этар.

Шу денг, дада, мактаб иши ҳақида ўйласам, негадир уйқим келиб, эснайвераман. Ёки келинингиз тайёрлаб қўйган ширин таомлар ёдимга тушади-да, ҳар қандай зарур ишни ташлаб, уйга қараб жўнаб қоламан.

Мана Пискент районидаги Муқимий номли мактабга директор бўлиб олганимга ҳам икки йилча бўлиб қолди. Шу вақт ичида денг, беш юз соат ўрнига 30 соат дарс анализ қилибман, холос. Бундан 15 соатида ухлаб ўтирганман, 8 соатини эса дарсга кирмасдан уйда ўтириб ёлғондан ёзганман.

Мактабда комсомол, пионер ва бошқа шунга ўхшаш тарбиявий ташкилотлар бор дейишади. Бўлса бордир. Лекин мен ана шу ишларга ҳам ҳеч қачон аралашган эмасман. Дада, сиз қандай ўйлайсиз билолмадим, лекин менинг фикримча ана шу ташкилотларни мактабдан бошқа ёққа олганда ташвиш анча камаярди-да. Шунингдек мен политехник таълим деган сўзларга ҳам унча тушунмайман.

Ундан кейин (дада бу гапни сизга айтаяпман, бировга айтакўрманг) менинг дангасалигим орқасида мактабдаги давомат ҳеч қачон 40—50 процентдан ошган эмас. Лекин чорак охирида менинг буйруғим билан уни ҳамма вақт 100 процент қилиб кўрсатиб келишади. Ўқувчиларнинг ўзлари ҳам менга ўхшаб ўлардек дангаса бўлиб қолишган. Нуқул «2» олишади. Чорак охирида уларни бир амаллаб «3»га тўғрилаб қўямиз.

Хуллас, дада мени дангаса деганингиз тўғри, айтганингизча борман. Лекин сиз мени ношуд, амалидан яхши фойдалана олмайдиган ландавур деб атабсиз. Очиғини айтсам, танқидингиз менга ботмади. Ҳатто келинингизнинг жаҳли чиқиб, шу кунгача эр-хотин ўртамизда сир бўлиб келган бир хил нарсаларни сизга очиқ-ойдин ёзишга мени мажбур этди ҳам.

Дада, мен ландавур эмасман. Ўзимга директорликдан ташқари 20 соат дарс ёздириб олган бўлсам, меҳнат дафтарчамга аввалги педагоглик ишларим ҳақида ҳеч нарса ёзилмаганлигидан фойдаланиб, энг юқори ставка белгилаб олган бўлсам, журналларга ҳеч қачон ўтилмаган дарсларни ҳам ўтилди, деб ёзиб, пулини олиб келаётган бўлсам нега мен ландавур бўлар эканман?

Ахир ўқувчиларга география дарсини ўтиш ўрнига майдончага олиб чиқиб, тўп тептираберив, биринчи класс футболчи қилиб қўйдим-ку, дада!

Мана, келинингиз Муаттарни олайлик. Ўзингиз биласиз, 1947 йилдан буён педагогика институтининг биринчи курсини тугата олмай келади. Ўзи ҳам анчагина саводсиз. Мен уни мактабнинг асосий она тили ўқитувчиси қилиб тайинлаб қўйганман. Мактабда ҳеч қачон ўтилмайдиган меҳнат, расм, ашула дарсларини ҳам ўшанингиз номига ёздираман. Ҳатто драм тўгарак раҳбарлиги учун бериладиган 319 сўм ойликни ҳам ўша келинингиз олади, дада. Бир хил ойларда денг, Муаттарнинг дарс соати 38—40 соатга бориб етади.

Кичик синглим ўтган йилдан буён мактабнинг секретарлигига ҳақ олиб келади. Ўзи эса секретарь бўлиб бир кун ҳам ишлаган эмас.

Тунов куни кечаси машинада уйга элтиб ташлаганим 6 кубометр тахта ҳам мактабники эди. Ўзингиз роҳат қилиб ўтирган ёғоч сўри, хонтахта, танча, хуллас ҳовлида нимаики ёғочдан ишланган бўлса шуларнинг ҳаммасини мактаб устахонасида ясаттирганман.

Мактабдаги меҳнат дарсларини Абдуқул Бегматовга ёзганман. Меҳнат дарслари ведомостига у қўл қўяди-ю, пулини мен оламан. Сизнинг ландавур деган ўғлингиз олади, дада. Бегматовга мактабнинг тахтасидан стол-стуллар ясаб сотишга рухсат бериб қўйганман. Кейин иккимиз келишиб, текин тахталардан уй-рўзғор буюмлари ясаб, сотиб ҳам турамиз. Сўнгра мактабнинг тажриба участкасидан икки йилдан буён икки минг сўм даромад қилиб, ўзингизга чойчақа қилинг, деб жўнатдим-ку, ахир. Сиз уни ўз маошидан жўнатди деб ўйлаган бўлсангиз керакки, хатингизда бу ҳақда ҳеч нарса демабсиз-у, мени ландавурдан олиб ландавурга солибсиз.

Ландавур бўлсам, сизга жўнатиб турганим машина-машина кўмир-ўтинлар, икки арава мактабнинг барра бедаси, ўзидан-ўзи бориб қолармиди?

Дада, келинг қўйинг, бу гапларни. Яхшиси мени ландавур, ўз амалидан яхши фойдалана олмайдиган, ўқувсиз деб атаманг. Яхшиси ўзингиз, ойим, бешинчи синфда ўқиб турган кичик укам мактабимга келинглар. Сизни математика ўқитувчиси қилиб тайинлашим мумкин. Эски ўқитувчи билан чиқиша олмай турибман, ҳайдаб юбораман. Сўнгра ўрнига сизни тайинлайман, қўяман.

Меҳрибон дада!

Бу сирлар хотиним иккимиз ўртамиздаги сирлар эди. Сизнинг ҳалиги сўзларингиз мен ва келинингизга қаттиқ таъсир қилгани учун уларни сизга баён қилишга мажбур бўлдик. Лекин дўстдан душман кўп деганлар. Сиз булар ҳақида бировларга оғиз оча кўрманг. Акс ҳолда менинг бошқа ишларим ҳам очилиб қолиб, шармандаи-шармисор бўлиб қолишим мумкин. Ўзингиз биласизки, давлатнинг бир сўмини ноҳақ еган киши суд қилинади, жавобгарликка тортилади. Мен бўлсам, 20 минг сўмга яқин маблағни «тинчитиб» қўйдим.

Эҳтиром билан ўғлингиз
Исмоил Умаров».

Хатни ўқиб кўчирувчилар:
С. ҲУСАНОВ,
А. БОҚИЕВ.

Калинин районидаги Ленин номли колхозда қўйчилик йилдан-йилга ривожланмоқда. Колхоз чўпонлари бу йил қўзилатиш кампаниясини муваффақият билан тугалладилар. Суратда: колхознинг Келес массивидаги Бузой яйловида.

А. Бобохўжаев фотоси.

Ҳалол меҳнат самараси бу

(Газетхонлар хатларига обзор)

«Ҳаракатда баракат» дейишади деҳқонларимиз. Бу — ҳақ гап. Ахир, областимиз пиллачилари томонидан қабул қилиш пунктларига топширилган пилла кечагина 900 тоннадан ортган эди. Бугун эса сергайрат пиллачилар етиштирган пилла ҳосили қарийб 1000 тоннага етди.

Областимиз меҳнаткашлари давлатга пилла топширишни ҳали ҳам давом эттиришаяпти. Қишлоқ мухбирларимиздан келган хатларнинг анчагина қисми ана шунга қаратилган.

Кечагина Бўстонлиқ районидан хабарлар олдик. Т. Камолов, Ф. Муродов ўртоқларнинг ёзишича, Ленин номли колхознинг Хосият Муҳитдинова, Турсун Муҳитдинова сингари пиллачилари ҳар қути қурт уруғидан 100 — 110 килограммдан пилла топширганлар. Калинин номли колхоз аъзоси Ўрдабой ота Жумабоевлар оиласида ҳам пилладан мўл ҳосил етиштирилди. Пилла топшириш давом этаяпти.

Пилла ҳосили Чиноз районидаги Ленин номли, Сталин номли, Киров номли колхозларда ҳам мўл бўлди. Айниқса, Сталин номли колхоз пиллачиси Ойниса хола Абдураҳимова яхши натижаларни қўлга киритди. У ўз келинлари билан бирга 6 қути қурт уруғи боқиб, 580 килограмм пилла етиштирди. Т. Имомов, М. Очилов, М. Пейсенов, Т. Умрзоқов ва М. Юсупов ўртоқлар шулар ҳақида ёзиб юборишган.

Қ. Першеев, Б. Юн ўртоқларнинг Қуйи Чирчиқ районидаги Ленин номли, Сталин номли колхозлардан юборган хабарларида кўрсатилишича, бу хўжаликларнинг кўпгина пиллачилари ҳар бир қути қурт уруғидан 90 — 110 килограммдан пилла териб топширдилар. Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг илғор пиллачилари бундан ҳам яхши натижаларга эришдилар. Улар шу кунларда ҳам пилла топширишни давом эттиришаяпти. Бу ҳақда ўртоқ М. Турдалиев хабар юборган.

— Мирзачўл районидаги «Коммуна» колхози ва «Мирзачўл» совхози пиллачилари, — деб ёзадилар Ш. Маъруфбоев ва Б. Сонбназаров ўртоқлар, — пилла топшириш планини май ойи охиридаёқ бажариб қўйган эдилар. Улар олинган мажбуриятни ҳам бажаришиб, қўшимча равишда пилла топшираяптилар. Б. Орифхўжаев, Р. Ғафурова ўртоқлар Калинин районидан хабар ёзиб айтадиларки, Куйбишев номли, Сталин номли колхозларда пилладан мўл-кўл ҳосил олинди.

Оққўрғон районидаги Сталин номли, Тельман номли, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги», Сирдарё районидаги Сталин номли, «Коммунизм», «1 Май» колхозлари ва Верхне-волинск районидаги Свердлов номли колхозлардан ҳам хабарлар олинди. Бу хабарларни ёзган У. Мусоқов, Т. Мирзааҳмедов, Т. Шоқосимов, О. Нурмирзаев, Д. Раззоқов, Т. Дадаев ва Э. Босимов ўртоқлар ҳар қути қурт уруғидан пландагига нисбатан икки баравар, ҳатто ундан ҳам ортиқ пилла топширган илғорлар ҳақида хабар қилишган.

Боёвут районидаги Ленин номли колхоздан Т. Эшбаев ва Х. Тўхтаев, Орджоникидзе райони колхозларидан З. Алимова ўртоқларнинг хабар қилишларича, бу хўжаликларда пилла топшириш планини бажармаган бирорта ҳам колхозчи йўқ.

Ўртоқ Н. Эшонқулов меҳнат минимумини бажарди

ЯНГИЙЎЛ. Калинин номли колхоз аъзоси Нарзиқул ака Эшонқулов жуда ғайратли киши. У бу йил ҳам ҳар йилгидек фидокорона меҳнат қилаяпти. Нарзиқул ака бажарган меҳнат куни ҳозирги кунгача 300 тадан ортиб кетди. Меҳнат минимуми эса май ойининг ўрталаридаёқ бажариб қўйилган эди.

Умри Полвонбоева, Манзура Маҳмудова каби ўртоқлар ҳам меҳнат минимумини бажаришди. Колхозда Нарзиқул ака билан изма-из боришиб, фидокорона меҳнат қилаётган кишилар жуда кўп. Уларнинг 200 дан ортиқроғи бугун-эрта меҳнат минимумини бажаришади.

З. АХТЯМОВА.

Чет элларда

Хитой-Цейлон савдо битими

КОЛОМБО, 13 июнь. (ТАСС). Бугун бу ерда Хитой Халқ Республикаси билан Цейлон ўртасида 1959 йилда товарлар айирбошлаш тўғрисидаги протокол ҳамда ҳар иккала мамлакатнинг бир-биридан моллар харид қилиб олиши тўғрисидаги шартномалар имзоланди.

Товарлар айирбошлаш тўғрисидаги протоколда бу йил Хитойдан Цейлонга ҳаммаси бўлиб 124 миллион 600 минг рупиялик мол чиқариб сотиш ва Цейлондан Хитойга ҳам шу миқдорда мол чиқариб сотиш кўзда тутилади.

Совет касаба союзлари билан инглиз касаба союзларининг мақсади битта

ЛОНДОН, 13 июнь. (ТАСС). Совет авиация ходимлари касаба союзининг Англияда меҳмон бўлиб турган вакиллари билан Англиядаги маъмурий ходимлар, техника мутахассислари ва контроль қилувчи ходимлар касаба союзининг вакиллари, дейилади Пресс ассошиэйтш агентлигининг хабарида, «ядро қуролининг ҳамма турларини тақиқлаш учун ва халқлар ўртасида мустаҳкам тинчлик бўлиши учун» курашиш тўғрисидаги мажбуриятни Лондонда имзоладилар.

Ўзбек фильмлари чет эл экранларида

Чет эл кино фирмаларининг заказига мувофиқ, Европа, Осиё ва Африкадаги ўн бир давлатга «Ўзбекфильм» киностудияси томонидан ишлаб чиқарилган «Фарзандлар» номли кинокартина юборилди. Бу — Тошкент киностудиясининг халқаро экранларга чиқарган ўн олтинчи фильмидир.

Совет Ўзбекистонининг фильмлари биринчи марта 1948 йилда чет элларда кўрсатила бошланди. «Насриддин Бухорода» фильми ўзига хос рекорд қўйган эди. Ана шу фильм 22 мамлакатнинг экранларида муваффақиятли кўрсатилди. Чет эллардаги кино ҳаваскорлари Тошкент киностудиясининг «Пахтаой», «Тоҳир ва Зуҳра», «Алишер Навоий», «Янги ер», «Ибн Сино», «Орол балиқчилари» сингари кинокартиналари билан танишдилар.

«Ўзбекфильм» томонидан чиқарилган кейинги фильмлар орасида «Алангали йиллар», «Ўзбекистонимизга келинг» кинофильмлари томошабинларга айниқса манзур бўлди. Жумладан, «Алангали йиллар» фильми ўн мамлакатда кўрсатилди. «Ўзбекистонимизга келинг» фильми эса ўн иккита чет эл давлатларида кўрсатилиб, Венгрияда бўлиб ўтган халқаро кинофестивалда олтин медаль олишга сазовор бўлди. Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Тошкентда бўлиб ўтган конференцияси ҳақида ҳикоя қилувчи «Инсоннинг беш қўли» номли ҳужжатли кинокартина чет эллардаги ўнлаб шаҳарларнинг экранларида намойиш қилинди. (ЎзТАГ).

ЮНЕСКО ижроия кенгашининг сессияси

ПАРИЖ, 13 июнь. (ТАСС). ЮНЕСКО ижроия кенгашининг сессиясида 1961-1962 йиллар учун мўлжалланган бюджет ва программа лойиҳаси устида мунозара бўлди. Бош директорнинг таклифларига мувофиқ, бу программа лойиҳаси харажатларни 1959-1960 йиллардагига нисбатан 15 процент кўпайтиришни кўзда тутади.

СССР вакили Н. М. Сисакян ЮНЕСКО айрим департаментлари программасининг лойиҳаси тўғрисида бир қанча конкрет мулоҳазаларни айтди. Жумладан, Сисакян ташкилотнинг маориф соҳасидаги фаолиятига тўхталиб, нашрларни рус тилига таржима қилмоқ учун халқаро маориф бюросига бериладиган маблағни кўпайтириш зарур, деган фикрни айтди. Бундан ташқари, у кам тараққий этган мамлакатларда саводсизликни тугатиш ҳамда умумий таълим мактабларида ўқувчиларни амалий ишга тайёрлаш масалаларига бағишлаб, халқаро конференция ўтказишни, шунингдек умумий таълим мактабларининг ҳаммаси учун ўқитувчилар тайёрлаш, деган темада семинар ўтказишни таклиф қилди.

Н. М. Сисакян уқтириб айтдики, табиёт фанлари жуда тараққий қилиб бораётган асрда табиёт фанлари департаментининг программасига ядро қуроли синовларининг зарарли оқибатларини ҳамда радиоактивлик ошиб бораётганлигини ўрганишга доир бир қанча тадбирлар киритиш; чала ўтказгичларга бағишлаб халқаро конференция чақириш, денгизлар ва океанларни ўрганиш соҳасида кенг равишда халқаро ҳамкорликни ташкил этишнинг илмий планини тузиш зарур ва ҳоказо.

СССР вакили ЮНЕСКО фаолиятининг программасидаги бир қанча жиддий нуқсонларни кўрсатиб берди ва бу программада социал иқтисодий системалари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши проблемаси тўғрисида ҳеч бир нарса дейилмаганлигини ҳамда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва индустрлаштиришнинг ҳамда техника тараққиётининг социал оқибатларини ўрганиш соҳасида етарли равишда кенг тадбирлар ўтказиш мўлжалланмаганлигини қайд қилиб ўтди. Иқтисодий жиҳатдан кам тараққий этган мамлакатларда ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш ва табиий бойликлардан фойдаланиш масалаларига бағишлаб халқаро конференция ўтказилсин, миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаши принципи ҳозирги босқичда қандай амалга оширилаётганлиги масаласига бағишланиб халқаро кенгаш ўтказилсин, ҳарбийлаштиришнинг фанга таъсири проблемаси ўрганилсин, Африка халқларининг маданияти ўрганилсин ва оммалаштирилсин — совет вакилининг ЮНЕСКО программасини фойдали тадбирлар билан тўлдиришга қаратилган конкрет таклифларидан баъзилари шулардан иборат бўлди.

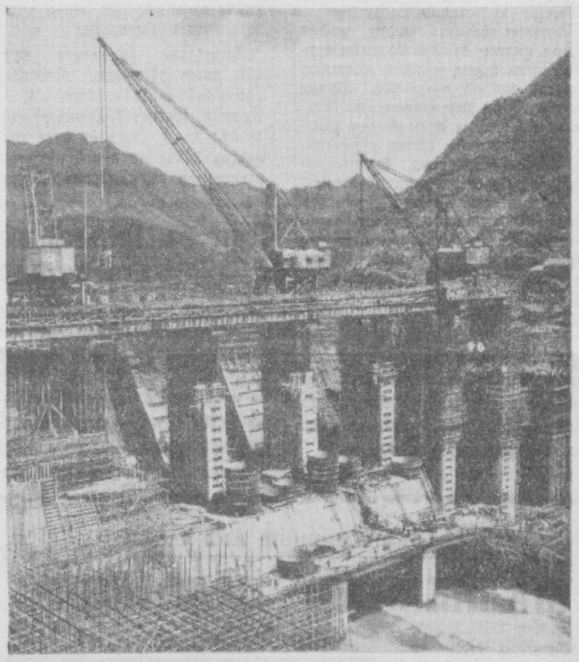

Хитой Халқ Республикаси. Чжэцзян вилоятининг Синьаньцзян дарёсида қурилаётган 580 минг киловатт қувватга эга бўлган гидроэлектростанция шу йилдан бошлаб ток бера бошлайди. Суратда: ГЭС тўғони қурилишининг умумий кўриниши.

Чжан Шэнь-мин фотоси, Синьхуа агентлиги.

СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси

Виставка Бош комитетининг раиси Ю. Е. Максарев билан суҳбат

Яқинда Москвада СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси очилади. Виставканинг тўрт бўлими бор. Улар — умумиттифоқ ва республика павильонлари, саноат ва транспорт, қишлоқ хўжалик, қурилиш бўлимларидир.

Виставканинг 211 гектар майдондан иборат жуда катта территориясида 300 тадан зиёдроқ иншоот, шу жумладан 71 павильон жойлаштирилган. Булардан 18 та павильон янгидан ташкил қилинган. Жуда кўп экспонатлар совет кишилари тинч меҳнатининг ажойиб самараларини акс эттиради. Бу экспонатлар фаннинг энг янги ютуқларидан фойдаланиб, такомиллаштирилган техника ва технологияни, илғор тажрибаларни жорий этиш асосида халқ хўжалигимизнинг барча соҳалари қандай тараққий қилаётганлигини кўрсатади. Виставкада кўрсатиш учун тайёрланган материаллар социалистик индустрияни, қишлоқ хўжалигини, қурилишни, фан ва маданиятни янада кучли суратда юксалтиришнинг улуғвор планини белгилаб берган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXI съездининг тарихий қарорлари амалга оширилаётганлиги ҳақида кенг тасаввур беради.

Виставканинг бош павильони қайтадан жиҳозлантирилган. Экспозицияларда совет халқининг Коммунистик партия раҳбарлигида қўлга киритган жаҳоншумул-тарихий ғалабалари акс эттирилган. Республика павильонларида, ўтган йиллардагидан фарқли ўлароқ, фақат қишлоқ меҳнаткашларининг муваффақиятларигина намойиш эттирилиб қолмасдан, шу билан бирга, халқ хўжалигининг барча тармоқларида қўлга киритилган ютуқлар ҳамда айни шу тармоқларни ривожлантириш перспективалари ва иттифоқчи республикалар меҳнаткашларининг социалистик маданиятини юксалтириш соҳасида эришилган ютуқлари ҳам намойиш эттирилади.

Саноат ва транспорт бўлимида 18 павильон бор. Кўрсатиш учун қарийб 36 минг экспонат тайёрланган. Бу экспонатлар орасида мингтадан кўпроқ машиналар, станок ва ускуналарнинг нусхалари, қарийб 2 мингта прибор ва аппаратлар бор. Виставкада 73 халқ хўжалик кенгаши, 1300 саноат корхоналари, 350 илмий-тадқиқот ва конструкторлик ташкилотлари қатнашади.

Виставкага келувчилар халқ хўжалигининг негизи бўлган ватан оғир индустрияси эришган ютуқлар билан танишар эканлар, қора ва рангли металлургияни, автомобиль саноатини, трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлигини, станоксозликни ривожлантириш ҳақида тасаввур қила оладилар. «Кимё саноати» павильонида сунъий ва синтетик материаллардан ясалган буюмлар намойиш эттирилади. Кимёвий толалардан ишлаб чиқарилган турли газламалар ва трикотаж буюмларнинг нусхалари, пластмассадан ясалган экспонатлар эътиборни жалб этади. Етти йиллик мобайнида фақат автомобилсозларнинг бир ўзлари юз минг тонна пластик массалар оладилар, бунинг натижасида юзларча миллион сўм маблағ тежаб қолинади.

«СССРни электрлаштириш» — янги павильонида электро энергетикани ривожлантириш соҳасида қўлга киритилган муваффақиятларимиз ҳар томонлама акс эттирилади. Бу ерга келувчилар ана шу соҳада нималар қилинганлигини ва 1959 — 1965 йиллар мобайнида бу соҳада нималар қилиниши мўлжаллангалигини, Совет Иттифоқининг ягона энергетика системаси қандай барпо этилажагини картада кўрадилар.

«СССР транспорти» деб аталадиган янги павильондаги экспозициялар бой ва қизиқарлидир. Денгиз ва дарё кемаларининг электровоз, тепловоз вагон ва самолётларнинг энг янги моделлари кўзга кўринарли жойларда туради.

«ТУ-104 А» реактив пассажир самолёти совет авиация техникасини намойиш қилади. Ҳар бир киши самолётнинг ички жиҳозларини кўздан кечира олади. Шу ерда «ЯК-12», «МИ-4» пассажир самолётлари, «М-1» ва «К-15» вертолётлари кўрсатилади.

Мамлакатимизда автомобиль транспорти тобора катта аҳамиятга эга бўлмоқда. Виставкада турли маркадаги юк машиналарини, шунингдек енгил автомобилларни, шу жумладан «ЗИЛ-111» ва «Чайка» сингари энг яхши енгил автомобилларни кўриш мумкин.

«Радиоэлектроника» деб аталган янги павильонда практиканинг фан билан чамбарчас ҳамкорлиги яққол акс эттирилади. Бу ерда қўйилган экспонатлардан энг қизиғи қайси экспонат эканлигини айтиш қийин. Экспонатлар орасида стереофоник овоз бериш аппаратлари, қоронғиликда ҳам кўришга имкон берадиган техника аппаратлари бор. Электрон ҳисоблайдиган — санайдиган машиналар, хилма-хил радиолакацион, радионавигацион ва радио ўлчаш аппаратлари, энг янги телевизорлар, радиоприёмниклар, радиолалар қўйилган. Махсус жиҳозланган залларда рангли телевидениеда эшиттириш ва қабул қилиш намойиш эттирилади.

Виставка бош павильонининг ёнида қад кўтарган улкан ёруғ бинода «Фан» деган сўз ярқираб кўзга ташланади. Жаҳонда биринчи совет сунъий Ер йўлдоши учирилганлигига бағишланган экспозиция 452 километр баландликкача кўтарилган метрология ракеталарининг приборли контейенлари кенг залда кўрсатиладиган экспозицияларнинг фақат кичик бир қисмидир. Бугунги кунда бутун жаҳон атмосферанинг устки қатламларини текшириш проблемалари билан қизиқмоқда. Совет олимларининг ана шу соҳада қўлга киритган муваффақиятлари энг юксак баҳоларни олмоқда. «Фан» павильонида совет сунъий Ер йўлдошларининг учта модели билан бирга бу ерда ана шу сунъий Ер йўлдошлари таъминланган барча приборлар намойиш эттирилади. Мамлакатимизда ракета техникасини ривожлантиришнинг тарихи ҳақида муфассал ҳикоя қилади.

Атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш методларини характерлаб берувчи экспонатлар иккита бинода жойлаштирилган. Бу ерда термоядро текширишларининг ишлаб турган установкалари, кучли атом электростанцияларининг макетлари бор. Бу ерга келувчилар радиоактив изотоплар ва нурланишларнинг саноатда, қишлоқ хўжалигида, биологияда, медицинада қўлланилиши билан танишадилар.

Мамлакатимизда саноат ва озиқ-овқат товарлари, уй-рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш тўхтовсиз равишда ўсмоқда. «Енгил саноат», «Шоҳи», «Қанд ва кондитер саноати», «Ёғ-жир ва мазали түйимликлар саноати», «Нонвойчилик саноати», «Сутчилик саноати», «Гўшт саноати», «Балиқ саноати, балиқчилик ва кўл хўжалиги» павильонларининг экспозициялари тобора ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларни тўла қондириш вазифаси қандай бажарилаётганлигини ҳикоя қиладилар.

Виставкада қишлоқ хўжалиги учун 20 павильон ажратилган.

КПСС XXI съездининг қарорларида етти йиллик мобайнида аҳолининг озиқ-овқат, саноатнинг эса хом ашёга бўлган эҳтиёжларини тўла қондиришга имкон берадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш даражасига эришиш, давлатнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган бошқа барча эҳтиёжларини таъминлаш даражасига эришиш кераклиги таъкидлаб ўтилган.

Янги ташкил қилинган «Деҳқончилик» павильонида илғор колхоз, совхоз ва илмий тадқиқот муассасаларининг тажрибаларида қишлоқ хўжалигини бошқаришнинг рационал илмий асосланган системаси пропаганда қилинади. Баъзи стендлар ва материаллар ерни колхоз олими Т. С. Мальцев усули бўйича ишлашга, чопиқ қилинадиган экинларни квадрат ва квадрат-уялаб жойлаштириш асосида етиштиришга бағишланган.

Етти йилликнинг охирига бориб, йилига 10-11 миллиард пуд ғалла йиғиб олиш — «Ғалла» павильонининг асосий темасидир. Бундаги материаллар дон экинларининг янги сортларини тезкор методлар билан кўпайтириш ва уларни ишлаб чиқаришга жорий этиш билан таништиради.

Маккажўхорини парвариш қилиш усуллари ва чорвачиликни ривожлантиришда маккажўхорининг аҳамиятини кўрсатиш учун махсус павильон ташкил этилган. Бунда Курск область, Хомутов район Калиновка қишлоғидаги қишлоқ хўжалик артели мисол қилиб кўрсатилган. Бу ерда маккажўхори мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтиришга ҳамда чорвачилик маҳсулотларини кескин равишда кўпайтиришга ёрдам берган. Колхозчилар 1958 йилда деҳқончилик учун яроқли ҳар юз гектар ердан 571 центнер сут, 110,2 центнер гўшт олганлар. Ҳолбуки, ана шундай ерлар ҳисобига 1953 йилда бу ерда 42 центнер сут ва 8,5 центнер гўшт олинган эди, холос.

«Ғаллани сақлаш ва қайта ишлаш», «Картошка ва сабзавот», «Боғдорчилик», «Узумчилик ва виночилик», «Асаларичилик» павильонларида кўпгина қизиқарли ва ўрганиладиган нарсалар бор. Бу павильонларда жуда кўп мева ва сабзавот экинлари намойиш қилинади. Перспективали янги навлар кўрсатилади. Турли экинларнинг экспонат тариқасида экилиши илғор тажриба мактаби бўлади.

Виставкада чорвачилик соҳасидаги илғор тажрибалар ва фан ютуқлари ҳар томонлама кўрсатилади. Экспозициялар колхоз ва совхоз меҳнаткашларининг аҳоли жон бошига чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда қисқа муддат ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш учун олиб бораётган курашларини акс эттиради.

«Қурилиш» бўлимининг павильонлари Фрунзе кўчасида жойлаштирилган. Ундаги материаллар саноат, энергетика, уй-жой қурилишига, бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришга бағишланган.

Етти йиллик мобайнида мамлакатимизда қарийб 15 минг квартира барпо этиш мўлжалланади. «Уй-жой қурилиши» павильони ана шу улуғвор программа қандай бажарила бошланганлиги билан таништиради. Бутун оила билан кўчиб кириладиган квартиралари бўлган уй-жой биноларининг типовой лойиҳалари, меҳмонхона типидаги уйларнинг типовой лойиҳалари, тежамли квартираларнинг макетлари қўйилган. Типовой лойиҳалар бўйича йирик панелли ва йирик блокли уйлар қуришнинг илғор усуллари кўрсатилган.

СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси саноат ва транспортдаги, қишлоқ хўжалигидаги, қурилишдаги илғор тажрибаларни, шунингдек фан ва маданият ютуқларини актив равишда пропаганда қилишни ва бу билан СССР халқ хўжалигида техника тараққиётини таъминлашга бутун чоралар билан ёрдам беришни ўз олдига асосий вазифа қилиб қўйган. Виставка павильонларида лекциялар, консультациялар, семинарлар, илмий техника конференциялари мунтазам равишда ўтказилиб, саноат ва қишлоқ хўжалиги илғорлари, олимларнинг чиқишлари уюштирилади.

Экскурсиячилар илғор тажрибаларни ва фан ютуқларини фақат виставкадагина ўрганиб қолмайдилар. Москванинг кўпгина энг яхши заводлари, фабрикалари, илмий муассасалари, Москва атрофидаги колхоз ва совхозлар виставкадан ташқари кўрсатиладиган хўжаликлардир. Ана шу корхоналар ва хўжаликларнинг ишлари билан танишиш учун экскурсиялар уюштирилади.

Виставкада яхшигина дам олса ҳам бўлади. Бу ерда Москва артистларининг ва бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг концертлари бўлиб туради. Кўлларда қайиқларда сайр этиш уюштирилади, ҳаваскорларга балиқ овлаш ҳуқуқи берилади.

Мамлакатнинг ҳамма томонларидан виставкага экскурсиячилар келадилар. Бундаги материалларни ўрганиш етти йиллик планнинг буюк вазифаларини муваффақият билан бажаришга ёрдам беради. **(ТАСС).**

РЕПОРТАЖ

ДАМ ОЛИШ КУНЛАРИДА

Тошкентнинг обод ва баҳаво ерига жойлашган Пушкин номидаги паркдамиз... Карнай ва сурнайларнинг ёқимли садоси катта шодиёнадан дарак беради. Ҳаваскор созандалардан сурнайчи Х. Қосимов, ноғорачи М. Миржалилов, доирачи С. Ёқубов, шўх халқ куйини моҳирлик билан чалишади.

Нариройдаги одамлар давраси ўртасида қизиқчи В. В. Грязов турли оммавий ўйинлар кўрсатиб, кулганни ҳам, кулмаганни ҳам кулдираяпти. Паркнинг ёзги театри саҳнасида эса Тошкент маданий-оқартув техникумининг ҳаваскор ўқувчилар концерт бераяптилар.

Соат 9 яримда Пушкин ва унинг замондошлари билан учрашув кечаси бошланди.

Қизиқарли бу кечага жуда кўп киши тўпланди. Чироқлар бир ўчиб ёнгач саҳнада А. С. Пушкин (артист М. Ҳамидов) пайдо бўлади. У ўзига бу ерда тикланган ҳайкални кўриб ниҳоятда завқланади ва «Ҳайкал» шеърини ўқиб беради. Пионер ва ўқувчилар «Салом Александр Сергеевич Пушкин» деб улуғ шоирга гулдасталар тақдим этадилар.

Саҳнада Пушкиннинг замондошлари композитор М. И. Глинка, Н. В. Гоголь ва бошқалар пайдо бўладилар. Пушкин халқ талабига биноан «Россия тухматчиларига» шеърини ўқиб беради. Шундан сўнг халқ шоир ва унинг замондошларини ўз орасига таклиф қилади... Улуғ шоирнинг туғилган кунига атаб тайёрланган «Пушкин биз билан» номли инценировка ва кастюмли бал кечаси паркка ҳордиқ чиқаргани келганларда катта таассурот қолдирди.

Пушкин номли паркда ўтган шанба ва якшанба кунлари ўтказилган катта халқ сайиллари шаҳар меҳнаткашларини жуда хурсанд қилди. Ҳамма бу ерда мазмунли дам олди, ўйнаб, кулди.

К. НУРЖОНОВ.

Суратда: А. С. Пушкин (артист М. Ҳамидов) ва унинг замондошлари.

Тоғ ўрмонзорлари боғларга айланмоқда

Ўзбекистон тоғларида кўплаб ўсадиган ёввойи бодом, ҳандон писта, ёнғоқ, олча каби дарахт-ўрмонзорларни кўплаб мева берадиган боғларга айлантириш тадбирлари кўрилаётир. Шу мақсадда республиканинг тоғли зоналарида махсус ўрмон — боғ хўжаликлари ташкил қилинмоқда.

Бу йил 10 минг гектар дарахтзор тоғли жойлар ўзлаштирилади. Ҳозир ана шу майдонларда мевали дарахтларнинг ўсиши ва ҳосил беришига тўсқинлик қиладиган ҳамма нарса тозаланмоқда. Ўрмон хўжалиги илмий-текшириш институтининг ходимлари республикада 1 миллион гектарга яқин жойни ишғол қилган ёввойи бодомни тарбиялаш ва ҳосил олишни яхшилаш усулини ишлаб чиқдилар. Бунда ёввойи бодом боғ шароитида ўстирилаётган бодом гули билан чангланади. Тажриба шуни кўрсатдики, ана шундай усул билан ўстирилган бодом иккинчи йилиёқ мўл ҳосил берар экан. Шунингдек яхши тарбияланган ёввойи олма, нок, ёнғоқ, олча, шафтоли, хурмо дарахтларидан ҳам учинчи-тўртинчи йили яхши ҳосил олиш мумкин.

Юқоридаги тадбирлар асосида Тошкент областининг Бўстонлиқ районида йирик ўрмон — боғ зоналари барпо этилмоқда. Етти йил мобайнида бутун Ўзбекистонда ўрмон — боғларнинг майдони ярим миллион гектардан ошади.

(ЎзТАГ)

Чет эл илмий муассасалари билан адабиётлар алмашиш

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик фанлари академияси кутубхонасида чет эллар тажрибаси бўлими ташкил этилган. Бу бўлим дунёнинг йигирмата мамлакатидаги илмий муассасалар билан алоқа ўрнатган. Кутубхона Хитой фанлар академияси, Немис қишлоқ хўжалик фанлари академияси, АҚШдаги Канзас колледжи тажриба станцияси, Ҳиндистон пахтачилик марказий комитети ва бошқа йирик илмий муассасалар билан янги чиққан адабиётларни алмашиб туради.

Кутубхона бўлими чет эллардан олинаётган ана шу илмий адабиётлардан «Чет эл қишлоқ хўжалиги тўғрисида библиографик ахборот» деб аталувчи бюллетень нашр этди. Бу бюллетенда АҚШ, Хитой Халқ Республикаси ва бошқа мамлакатлар матбуотида босилган қишлоқ хўжалигига доир янги илмий ишларга обзор берилади. Бюллетеннинг яқинда чиққан янги сони Ўзбекистоннинг илмий муассасаларига юборилди. Унда чет эл пахтачилик тажрибаси ёритилган.

Ижодий меҳнат кишилари

МАЛИКАНИНГ ХАЛОСКОРИ

Эндигина тили чиққан Малика 3 ёшга тўлган пайтда тўсатдан оғир касал бўлиб қолди. Унинг ота-онаси ёлғиз фарзандлари — Маликани врачга кўрсатиш тўғрисида бир қарорга келдилар. Врачлар болани текширдилар, улар пилеврит деб диагноз қўйдилар. Лекин Малика соғайиш ўрнига саломатлиги ёмонлашаберди. Шундан кейин уни профессор Гершенович раҳбарлигидаги ТашМИ болалар клиникасига юборишди.

Суратда: Малика Алиева.

Бу ердаги врачлар Малика ҳаётини сақлаб қолиш учун тинмай иш олиб бордилар, пойтахт касалхоналарида ишлаётган энг тажрибали врачлар билан суҳбатлашдилар, уларнинг маслаҳатлари асосида тажрибалар ўтказдилар. Энг зарур дори-дармонлар билан даволадилар. Лекин Маликанинг аҳволи кундан-кунга ёмонлашаверди, у жуда орниқлаб кетди.

Маликанинг ота-онаси қизчаларининг тузалишидан умидларини узиб, врачлардан Маликани уйга олиб кетишга рухсат беришларини сўрадилар. Аммо совет кишиларининг соғлигини ҳимоя қилиш учун ҳормай-толмай иш олиб бораётган врачлар Маликанинг ота-онасига унинг ҳаётини сақлаб қолиш мумкин эканлигини тушунтирдилар. Малика яна касалхонада олиб қолинди.

Шундан кейин машҳур хирург, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, доцент Ориф Султонович Умаров Маликанинг ота-онасидан розилик олиб, кўкрак қафасини очади ва у ердан кўп йиринг олади. Йиринг ичидан помидор уруғи ва суяк бўлакчаси ҳам чиқади. Бу нарса врачларни беморни чуқурроқ текшириб, унинг касаллигини билишга қизиқтирди. Қизча рентген орқали текширишдан ўтказилди. Натижада овқат билан ютиб юборилган суяк қизил ўнгачнинг ўнг томонини тешиб, кўкрак қафасига тушиб қолганлиги аниқланди. Бой тажрибага эга бўлган ўртоқ Умаров Маликанинг онаси билан суҳбатлашди. Врач бола овқатланаётганда онанинг эътиборсиз қараши қандай оқибатларга олиб келишини тушунтириб берди.

Маликанинг касали аниқланган бўлса ҳам унинг аҳволи яхшиланмади. Энди у еган овқат қизил ўнгач орқали ошқозонга тушмасдан кўкрак қафасига тарқалиб кетадиган бўлди. Чунки қизил ўнгач тешиги ҳали битмаган эди. Бу ҳол врачларни кўпроқ ташвишлантира бошлади.

Доцент ўртоқ Умаров Маликанинг ота-онаси билан яна суҳбатлашиб, қизчанинг ошқозони устидан тешик очиб, воронка орқали сунъий йўл билан овқатлантирмоқчи эканлигини айтди. Боланинг ота-онаси ўз розиликларини билдирдилар. Ана шу усул билан овқатлантириш натижасида Малика соғайиб, семира бошлади. Қизил ўнгач тешиги ва кўкрак қафаси битиб, билинмай кетди. Малика яна тилга кирди.

Шу йилнинг 16 апрелида Маликанинг овқат ейишида ёрдамчи бўлган воронкаси олиб ташланди ва ошқозон тешиги тикиб қўйилди. 17 апрелдан бошлаб Малика табиий равишда овқатланишга кўчирилди. Энди у «ойижон, қошиғингизни битта ялаб кўрай, оғзимга бир томчи сув томизақолинг, мен қачон резинкасиз овқат ейдиган бўламан» каби гапларини айтмайдиган бўлди.

Медицина соҳасида кўп йиллик бой тажрибага эга бўлган атоқли хирург, халқ депутати, доцент О. С. Умаров фақат Маликанинг ҳаётинигина сақлаб қолмасдан, республикамизда бундай касаллардан кўпларини даволаган, кўпгина беморларнинг соғлигини сақлаб қолишда самарали иш қилаётган моҳир врачлардандир.

Малика ширин тиллари билан О. С. Умаров ва бошқа врачлар билан хайрлашар экан, уларнинг ҳаммасига миннатдорчилик билдирди.

Малика ўсиб-улғайиб, ўнинчи синфни битиргач, медицина институтида ўқиб, врач бўлиш орзусида яшамоқда. Малика шу кунда ҳеч нарса кўрмаган ва умрида беморлик азобини чекмагандек бўлиб кетди. У ҳар қандай овқатни еяолади, лекин уни истеъмол қилишдан илгари албатта текшириб кўради.

* * *

Ориф Умаров студентлик йилларидаёқ хирургияга ҳавас қўйган эди. У Медицина институтини тугатганидан сўнг ўтган чорак асрлик фаолияти давомида юзлаб мураккаб операциялар қилди. Бу операциялар институт клиникасида, республикамизнинг кўплаб район ва участка касалхоналарида, Улуғ Ватан уруши йилларида эса дала госпиталларида бажарилди.

Ориф Султонович Жанубий Қозоғистоннинг посёлкасигами, Қизил Қумнинг узоқ яйловларигами, қаерга бориб қолса, ҳамма жойда кишиларнинг ташаккурига сазовор бўлади.

Тошкент Медицина институти госпиталь-хирургияси кафедрасининг доценти Ориф Умаров Ўзбекистонда хирургия фанининг асосчилари бўлган П. Ф. Боровский, Г. А. Ильин, М. С. Астров ва бошқаларнинг раҳбарлигида камолга етди. У А. М. Геллер ва Л. Д. Василенко каби профессорлардан ҳам таълим олди.

1949 йили Ориф Умаров ичакни операция қилишнинг янгича усулини ишлаб чиқиб, кандидатлик диссертациясини ёқлаган эди. Унинг бу методини ҳозир кўп хирурглар қўлламоқдалар.

Сўнгги вақтларгача қон томирлар тромбози каби оғир касалликларнинг дастлабки диагностикаси масалалари ҳал қилинмаган проблема эди.

Ориф Умаров 1950 йилдан бошлаб ана шу тема устидаги докторлик диссертацияси ёзишга киришди.

Фанга чуқур интилиш, меҳнат ўз натижаларини бера бошлади. Ўртоқ Умаров нейрохирургия соҳасида катта ишлар, тадқиқотлар олиб бораётир, медицина фанини ўз хулосалари билан бойитаётир.

26 йилдан бери хирурглик қилаётган Ориф Султонович оғир операцияларни ҳам ишонч билан бажаради.

Клиникага Намангандан оғир аҳволдаги В. Березенцев деган беморни келтирдилар. Узоқ давом қиладиган йўтал унинг тинкасини қуритганди. Дарҳол операция қилиш лозим эди. Операцияни хирург Умаров ўтказди. Болтиқ флотининг собиқ денгизчиси ҳаётини сақлаб қолиш учун кураш бир неча соат давом этди. Операция муваффақиятли чиқди. Бемор 4 ой клиникада ётгандан сўнг тамомила соғайиб кетди.

1952 йилгача Ўзбекистонда бундай операция қилинмаган эди. Шунинг учун ҳам хирурглар конференциясида профессор М. С. Астров Умаровни катта муваффақият билан табриклаб:

— Сиз биринчи бўлиб Ўзбекистонда ўпка хирургиясига асос солдингиз. Балли, шогирд... — деди.

Бу воқеадан сўнг етти йил ўтди. Яқинда Ориф Султонович номига одессалик В. Березенцевдан хат олинди. Хатда у ўзини яхши ҳис этаётгани, қувонч билан меҳнат қилаётганини ёзибди ва тошкентлик хирургга чуқур миннатдорчилик билдирибди.

Сочи шаҳрида Умаров даволаган яна бир пенсионер, кекса коммунист, қизил партизан Домников яшайди. У клиникага ошқозон касали билан оғриб, оғир аҳволда келтирилган эди. Хирург беморнинг ошқозонини қизил ўнгач билан олиб ташлаб, моҳирлик билан даволади. Ҳозир пенсионер 67 ёшда, лекин ўзини тетик сезади, бемалол иш қилаверади, сўнгги вақтда 10 килограмм семирибди ҳам. Яқинда бу пенсионер ҳам врач номига хат ёзиб, ўз аҳволини баён қилгач, унга чуқур миннатдорчилик изҳор қилган.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Камтар хирург Умаровнинг номини ҳамма ҳурмат билан тилга олади.

У. ЭГАМОВ,
Р. ҚОСИМОВА,
Н. ВОЛЖАНИН.

Мактабларда имтиҳонлар

ҚУВОНЧЛИ ДАМЛАР

Кеча Фрунзе районидаги 73-мактаб биноси худди байрамдагидек безанган, кишининг баҳри-дилини очадиган бир тарзда қувноқ йигит-қизларни ўз қучоғига чорларди. Шинамгина қилиб безатилган каттагина хонада бу йил 10-синфни битираётган йигит-қизлар биринчи имтиҳон дамларини орзиқиб кутмоқдалар.

Ниҳоят имтиҳон комиссиясининг аъзолари кириб келадилар. Ҳаяжонли, ҳам қувончли, ҳам ташвишли онлар... Мана ўқитувчи Раъно Абдулахатова конвертни очиб, иншоларнинг темаларини доскага ёза бошлади. Ўқувчилар анча енгил тортишиб, ҳар ким ўзича қайси темани танласам экан, деб мушоҳада юрита бошлади. Олдинги қаторда ўтирган Муҳаббат Маликова севимли шоири Ғафур Ғуломнинг «Кўкан» поэмасида қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш давридаги синфий курашнинг акс этиши масаласида ўйланиб қолди. Муҳаббат бу поэмани зўр қизиқиш билан бир неча бор ўқигани, бу ҳақда ўқитувчисининг гапларини, китобларда берилган анализларни яхши билгани учун шу темада иншо ёзишга киришиб кетди. Фикрлар қуйилиб, оппоқ қоғоз саҳифаларидан жой ола бошлади...

Маъмура Исаева эса Уйғуннинг «Ҳаёт қўшиғи» драмасида ватанпарварлик ғоясининг акс этиши темасини танлаб олди. Бир неча соатлик жимжитликдан сўнг Дилбар Солмонова, Шавкат Тоиров, Онажон Султонова сингари ўқувчилар бирин-кетин ёзган иншоларини имтиҳон комиссиясига топшириб, чиқиб кета бошладилар.

Кеча 54 ўқувчи етуклик аттестати учун ўзбек адабиётидан ёзма имтиҳон топширди. Энди улар рус тили, физика, алгебра, геометрия фанларидан имтиҳон топшириш учун тайёрланадилар.

М. АБДУРАҲИМОВА.

БИРИНЧИ ИМТИҲОН

Каттагина синфда имтиҳон бораётир. Жимжитлик. Парталарга битта-битта ўтирган ўқувчилар танлаб олган темалари устида ўйлаб-ўйлаб, фикрларини аниқ ва равшан ифода қилиш устида мулоҳаза юритар, сўнг қоғозга туширар эдилар.

Соат 12 дан ошиши биланоқ ўқувчилар бирин-кетин иншоларини оққа кўчириб бўлиб, имтиҳон комиссиясига топшира бошладилар. Ўқувчилардан Т. Шамсиева «Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романидаги Йўлчи ва Гулнор образларига характеристика», А. Абдураҳмонова «Маяковскийнинг «В. И. Ленин» поэмасида Ленин образи», Р. Абдусаломов «Абдулла Қаҳҳорнинг «Шоҳи сўзана» комедиясида социалистик қишлоқ кишиларининг образи» деган темада ёзган ишларни топширадилар. Имтиҳон комиссияси аъзолари бу иншолардаги равон, сермазмун, равшан жумлаларни ўқиб, қониқиш ҳосил қиладилар.

Октябрь районидаги 45-мактабнинг 10-синфини тугатиб етуклик аттестати учун имтиҳонлардан бирини топшириб жиддий синовдан ўтдилар. Бугун-эрта улар ҳаётга йўлланма олиб, ишлаб чиқариш қучоғида ўз ўринларини топадилар.

О. САЙДАМИНОВ.

Тошкентдаги 116-мактабнинг ўқувчиси Мавжуда Алимова республикамизда чиқадиган журналлардаги янгиликларни мунтазам равишда ўқиб боради. Суратда: Мавжуда «Ўзбекистон» журналининг янги сонини кўздан кечирмоқда.

С. Рихсиев фотоси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

Алимент ундирилди

Газетамизнинг шу йил 7- июнь сонида «Бағритош» сарлавҳали хабар босилган эди. Хабарда Гулистон районидаги Ленин номли колхоз экспедитори Абдуазиз Пўлатовнинг ўз оиласини ташлаб кетгани, алимент тўлашдан бош тортиб юргани, колхоз бухгалтери ёрдамчиси Шарипов Пўлатовдан алимент ундириб туриш ҳақида суд ҳукмининг бажарилишига тўсқинлик қилаётгани тўғрисида ёзилган эди.

Гулистон район халқ судьяси ўртоқ Додажоновнинг редакцияга маълум қилишича, хабарда келтирилган фактлар текшириш натижасида тўла тасдиқланган. А. Пўлатовдан 3 минг 872 сўм алимент ҳақи ундирилиб, почта орқали болаларига юборилган. Шариповга нисбатан қонуний чора кўрилган.

Алимент ундириш тўғрисидаги ижро варақасининг бажарилиши халқ судининг алоҳида контроллиги остига олинган.

Пўлатовга хотини билан ярашиш ва болаларини ўз тарбияси остига олишда жамоатчилик таъсирини кўрсатиш колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилотидан сўралган.

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

Жиддий синов

Ўзбекистон спортчиларининг XI спартакиадаси программасида белгиланган мусобақалар бир неча ой давом этди. Ниҳоят ўтган якшанба куни пойтахтимиздаги марказий «Пахтакор» стадионида спартакиаданинг якунловчи қисми очилди. Бу Лужникида ўтказиладиган СССР халқларининг иккинчи спартакиадаси олдидан бўлаётган жиддий синовдир. Республикамизнинг барча областлари ва Қорақалпоғистон АССР ҳамда Тошкент шаҳрининг терма командалари — чиройли спорт формаси кийиб олган эпчил ва бақувват йигит-қизлар стадион йўлкаси бўйлаб юрадилар. Сўнг улар яшил майдонда саф тортиб турадилар. «Смирно» деган команда берилади. Парад командири, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Ш. Умаров спортчиларнинг мусобақага тайёр эканликлари тўғрисида рапорт беради.

Спартакиада ташкилот комитетининг раиси, Республика Министрлар Совети раисининг ўринбосари С. А. Азимов спортчиларни қизғин табриклаб, муваффақиятлар тилади. СССР спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи номидан Д. И. Кузнецов спартакиада қатнашчиларини табриклайди.

Тошкент шаҳар командасининг вакиллари спартакиада байроғини кўтарадилар. Шундан сўнг гимнастикачилар, акробатларнинг намунавий чиқишлари ва Тошкент футбол командалари «Спартак» ва «Меҳнат» коллективлари ўртасида шаҳар биринчилиги учун мусобақа бўлади.

Ниҳоят, зориқиб кутилган минутлар етиб келди. Стадион секторларида қизғин спорт кураши бошланиб кетади. Шу куни 100, 400, 800 ва 5 минг метрга югуриш, шест билан сакраш, ядро ирғитиш ва баландликка сакраш ва бошқа спорт турлари бўйича мусобақалар бўлди.

Спартакиада 17 июлгача давом этади.

Суратда: стадионда спортчиларнинг тантанали паради.

М. **Нуриддинов** фотоси.

ФУТБОЛ

Олтинчи зонада

Тошкент футбол командалари «Б» классида СССР биринчилиги учун бўлаётган навбатдаги мусобақаларни иттифоқимизнинг бошқа шаҳарларида ўтказдилар.

«Пахтакор» футболчилари Олмаота шаҳрида «Қайрат» командаси билан учрашдилар. Қизғин кураш вазиятида ўтган учрашув 1:0 ҳисоби билан майдон эгалари фойдасига ҳал бўлди.

Фрунзе шаҳрида «Меҳнат резервлари» командаси «Спартак» футболчилари билан учрашдилар. Тошкентликлар ғайрат ва ташаббус билан ўйнаб 4:2 ҳисобида ғалаба қозондилар.

Шундай қилиб, мусобақанинг 12- тури ўйин жадвалига ўзгартиш киритди. «Қайрат» (Олмаота) командаси 18 очко тўплаб, олтинчи зонада лидерликни қўлга олди. 17 очкога эга бўлган «Пахтакор» командаси эса иккинчи ўринда бормоқда.

А. БРОНШТЕЙН.

Телевизор экранида

16 ИЮНДА

19.30. Кичкинтойлар учун «Ўйлаб топ!» деган эшиттириш.

19.50. Саноат ходимлари учун рус тилида эшиттириш.

20.05. Сўнгги ахборот.

20.20. «Нима учун динга ишонмай қўйдим» деган эшиттириш.

21.00. Свердлов номидаги концерт залидан ўзбек давлат филармонияси ашула ва рақс ансамблининг концерти олиб кўрсатилади.

Редактор ўринбосари: М. ҚОРИЕВ.

Тошкентнинг тамоша залларида

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — ёзги бинода: 16/VI да **Алишер Навоий,** 17/VI да **Ҳуррият,** қишки бинода: **Юрак ёнмоғи керак,** 17/VI да **Макр ва муҳаббат.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/VI да **Дилором,** 17/VI да **Ўзбекистон санъати усталари концерти.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — ёзги бинода: 16/VI да **Азиз ва Санам,** 17/VI да **Концерт** (билетлар сотилган), қишки бинода: 17/VI да **Нурхон.**

«РОДИНА» — кундуз ва кечқурун янги бадиий фильм **Сўнгги дюйм,** кеч соат 9 да **Мафтунингман** (ўзбек тилида), кеч 10-40 минутда **Дўстим, қайдасан?.**

«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ВАТАН», «ФЕСТИВАЛЬ» — **Сўнгги дюйм.**

«ОКТЯБРЬ» — кеч соат 9-20 минутда **Мирза Ғолиб,** кеч 11 да **Мафтунингман** (ўзбек тилида).

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун **Сўнгги дюйм,** кеч соат 9-15 минут ва 11 да **Денгизчи қалби.**

КАФАНОВ номли — кеч соат 9-10 минут ва 10-45 минутда **Турли тақдир.**

«СПУТНИК» — кундуз ва кечқурун янги бадиий фильм **Ҳаёт сенинг қўлингда.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
16 июнда
(қишки бинода)

КАТТА КОНЦЕРТ

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Маҳмуджон Ғафуров,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Фароғат Раҳматова, Эътибор Жалилова, Абдуғафур Абдураҳмонов,** VI Жаҳон фестивали лауреатлари **Мунаввар Давлатова, Ҳасан Султонов, Равшан Қаландарова, Отажон Ражабов,** солистлардан **Адиба Мирзаева, Сора Шукурова, Ҳадяхон Юсупова, Шерали Пўлатов, Суръат Пўлатов, Райҳон Тўраева** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
16 ва 17 июнда
ПРЕМЬЕРА
А. Муҳитдин асари.

Афанди шаҳар кезади

2 бўлимда эстрада тамошаси.

Композитор — **Ғ. Қодиров,** режиссёр — **М. Асадуллаев,** балетмейстер — **Гердт.**

Тамошада: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Эргашхон Мирмаҳмудова, Убайдулла Мадраҳимов,** Қозоғистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Жалол Осимов,** солистлардан **Розия Қурбонова, Каромат Аҳмедова, Собир Маҳкамов, Халил Қодиров, Иброҳим Мунавваров, Валентин Селютин, Инна Селютина, Зулайха Муллақандова, Қаюм Аъзамов, Ғафур Солихов, Муҳаммад Рисметовлар** қатнашади.

Тамоша кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар кундуз соат 2 дан сотилади.

Тошкент шаҳар, Урицкий кўчаси, 54-уйда турувчи **Эльвира Михайловна Хачикяннинг** Ростов-Дон шаҳар, Ворошилов проспекти, 54-уй, 189-квартирада турувчи Сергей Исаакович Глезердан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район, 1-участка халқ судида кўрилади.

Тошкент шаҳар, Червяков кўчаси, 26-уйда турувчи **Василий Николаевич Поливахиннинг** Термиз шаҳар, Октябрь кўчаси, 34-уйда турувчи Антонина Васильевна Поливахинадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район, 5-участка халқ судида кўрилади.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг коллективи нашриёт ходими Ҳ. Т. Юнусовга унинг акаси **Рихсивой ТУРСУНОВНИНГ** бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 26 **РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136, Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040,135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040,135. Саноат ва транспорт бўлими, маданият бўлими — 34048,132. Хатлар бўлими — 34048, 156, Маҳаллий ахборот бўлими — 34048, 132. Секретарнат — 29040, 50. Эълонлар бўлими — 28142.

Р 05195. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. Б-1614.